DA LI JE MUSLIMAN OBAVEZAN DA SLIJEDI JEDAN OD ČETIRI MEZHEBA

Muhammed Sultan El Ma'sumi El Hudžendi

(Sultanov poklon muslimanima Japana)

Valorizacija : Selim El Hilali

Prijevod : Emir Demir

Izdavač : Mektebetu El Guraba

Sarajevo Maj 2006 godine

Biografija pisca

Bio je jedan od najvećih simbola mezhebskog fanatizma u posljednjim stoljećima kada se slijepo slijeđenje uveliko proširilo među ljudima, a gotovo nijedna pokrajina u kojoj su živjeli muslimani toga nije bila pošteđena. Od krajeva koji su bili pregaženi mezhebskim fanatizmom su i muslimanske države Srednjeg Istoka (muslimanske republike u sastavu bivšeg SSSR-a). Fanatizam je prožeo i okupirao ljudske razume kao kada se okovi stave oko zglobova. Ljudi su vjerovali u sljedeće:

1. Musliman je samo onaj ko slijedi Ebu Hanifu, Allah mu se smilovao,;
2. Malikije, šafije, hanbelije i sljedbenici hadisa pogriješili su, i u jasnoj su zabludi;
3. Nije dozvoljeno oženiti ženu sljedbenicu šafijskog mezheba, jer je nevjernica;
4. Bej'at (prisega) jednom od šejhova sufijskih tarikata je obavezna, a najispravniji tarikat je nakšibendijski;
5. Ehlis-sunnet su maturidije i eš'arije, a ostali su novotari...

El-Ma'sumi stasao u ovakvom sufijskom okruženju sve do svoga punoljetstva.

Porijeklo i rođenje

On je Ebu Abdul-Kerim Muhammed Sultan b. Ebu Abdullah Muhammed Oron b. Muhammed Mir Sejjid b. Abdur-Rahim b. Abdullah b. Abdul-Latif b. Muhammed Ma'sum, poznat kao El-Ma'sumi El-Hudžendi po svome djedu Muhammedu Ma'sumu. Rođen je u gradu Hudžende na području Fergane na obalama rijeke Sir-Darije. Rođen u bogatoj, čestitoj, ilumskoj i edebskoj kući 1297 g. po Hidžri.

Učenje, učitelji i putovanja u potrazi za znanjem

El-Ma'sumi počeo je čitati brošure i knjige na perzijskom jeziku na kojem su govorili njegovi sunarodnici. Potom je prešao na iščitavanje knjiga na arapskom koje su bile vezane za pravila gramatike i stilistike kao što je: *'Risaletul – Azji'*, *'Ez-Zendžebani'*, *'Avamilul-Džurmani'*, *'Kafijetu Ibn El-Hadžib'* i sl. Potom se predao izučavanju knjiga iz logike i filozofije poput: *'Musellemul-ulumi'* sa komentarom El-Kadija Mubareka, *'Hikmetul-Ajni'* i njen komentar, te *'Išaratur-reis'* Ibn Sina. Od knjiga iz domena vjerovanja (credo) čitao je: *'En-Nesefijje'*, *'El-Adudijje'*, *Et-Tahavijje'*, *'Dževheretut-tevhid'*, *'Es-Senusijje'* i dr. Njegovo učenje se odvijalo pred dva šejha: Muhammedom el-Ivedijem el-Hudžendijem i Abdur-Rezzakom er-Reginanijem el-Buharijem.

Tada je zadobio sposobnost samostalnog izučavanja, a imao je dvadeset i tri godine. Uočio je greške, kontradiktornosti i suprotstavljanje imamima od strane njihovih sljedbenika. Javno je to iznio na jednom skupu. Nosevi slijepih sljedbeni-ka, koji su duboko zaronili u mezhebski fanatizam, pocrvenili su od srdžbe poradi očeva i djedova. Kada se rasprava između dvije grupe zaoštrila, El-Ma'sumi je odlučio otputovati u Hidžaz. Tako je i bilo. 1323 g. po Hidžri u mjesecu ševvalu, oslanjajući se na Allaha, krenuo je iz pokrajine Buhara do Istanbula. Prisustvovao je džuma-namazu u džamiji Jildiz gdje se susreo sa sultanom Abdul-Hamidom, Allah mu se smilovao. U glavnom gradu osmanskog hilafeta vidio je prizore koji su teško padali na srce vjernika koji dosljedno slijedi Islam.

El-Ma'sumi, Allah mu se smilovao, kaže: „...potom sam razgledao knjige na prodaji i otišao do nekih štamparija. Ugledao sam komentar *'En-Nesefijje'* od Et-Taftazanija. U potpunosti sam ga znao napamet, jer sam ga mnogo

obrađivao i izučavao. Uočio sam da je poglavlje o imametu izbrisano. Upitao sam za razlog, pa mi je rečeno: "U tom poglavlju obrađuje se pitanje u kome se kaže da su imami iz Kurejša i da nije dozvoljeno da budu od drugih. Kada je Ebul-Huda, šejh sultana Abdul-Hamida, došao do ovog poglavlja (iščitavajući ga pred sultanom), pojasnio mu je da ovo pitanje može odvesti Arape u pobunu protiv Turaka i da je ga potrebno pobrisati iz ovog komentara. Abdul-Hamid naredio je da se tema o imametu izbaci iz ove knjige, što je i urađeno, pa je knjiga štampana bez njega." Kada mi se ovo razjasnilo, glasno sam na turskom pozvao na dženazu. Moja se tuga još više povećala."

Zatim se El-Ma'sumi ukrcao na brod prošavši kraj Izmira, Aleksandrije i Sueca. Drugog zul-hidždžeta 1323 h.g. prispio je u Mekku u sezoni hadždža. Posjetio je neke hidžaske učenjake kao: Šejha Šu'ajba ibn Abdur-Rahmana el-Magribija el-Malikija pred kojim je iščitao *Sahihul-Buhariju*, *Sahihu Muslima*, *Muvetta* i *Miškatul-Mesabih*. Šejh mu je, potom, dao idžazu. Učio je i pred šejhovima Salihom Kemalom el-Hanefijem, Muhammedom Muradom er-Remzijem el-Kazanijem, Muhammed Se'idom Babisilom eš-Šafi'ijem, Ahmedom el-Hadravijem i dr.. Većina ovih šejhova su bili sufije.

El-Ma'sumi je pao pod njihov utjecaj dajući prisegu (bej'at) šejhu Muhammedu Abdur-rešidu el-Mudžeddidiju en-Nakšibendiju. Podučio ga je sufijskom ponašanju i naredio mu da opetuje, "hu", a kada zikri da uvijek na umu ima sliku šejha. Dao mu je idžazu za predvođenje murida. Međutim, El-Ma'sumijevo srce se nije smirilo sa tim besposlicama. Zatražio je pomoć od Allaha, Azze ve Dželle, i počeo studirati i izučavati glavne tefsire, te zbirke i komentare Sunneta. El-Ma'sumi je oko Allahove Kuće uvidio novotariju četiri mihraba i stajališta za svaki od mezheba.

Vidio je da hanefija u namazu ne pristaje za šafijom sjedeći među saffovima i čekajući da dođe džemat njegovog mezhebskog opredjeljenja. Isto je bilo i sa ostalim mezhebima. Nakon boravka u Sigurnom Gradu pune tri godine posjetio je mesdžid Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i susreo se sa učenjacima Medine poput, šejha Abdullaha el-Kadumija el-Hanbelija pred kojim je iščitao dijelove *'El-Musneda'* i uvod u '*Kešful-Hafa*', te šejha Ahmeda el-Berzendžija pred kojim je iščitao '*Sahihul-Buhari*'. Svi su mu dali idžaze napisavši mu posebne diplome.

Odlučio je tada krenuti ka Šamu i stigao je u Damask. Susreo se tamo sa učenjacima, poput šejha muhaddisa Bedruddina Jusufa el-Muammera (um. 1354 h.g.), šejha Abdul-Hakima el-Kandaharija, te šejha Ebul-Hajra Ibn Abidina i drugima. Svi su mu dali idžaze.

U Damasku je mevlevijskim 'šejhovima' kritizirao ples, kruženje, frule i defove. Rifa'ije betaihije je kritizirao za šejtanske zikrove i ibliske pokrete. Zatim, uputio se ka Bejrutu i susreo se tamo sa šejhovima Abdurrahmanom b. Dervišom El-Hutom i Jusufom En-Nebehanijem. Kasnije je posjetio El-Mesdžidul-Aksa, provodeći tamo nekoliko dana, a zatim otputovao za Egipat preko Portseida i Ismailijje do Kaira. Na El-Azharu je proveo vrijeme u 'Sulejmanskom paviljonu' i susreo šejha Muhammeda Behita El-Muti'a i Muhammeda Rešida Rida'a. Dao je učešća u časopisu El-Menar. Kupio je sve njegove brojeve i djela šejha Muhammeda Abduhua, te do tada štampana djela šejhul-islama Ibn Tejmijje i Ibn Kajjima El-Dževzijje. Kupio je preko hiljadu knjiga, nebrojeći brošure i časopise. Potom je krenuo na put povratka svojoj porodici i domovini.

Kada se napokon skrasio, zaposlio se u školi koju je osnovao njegov otac. Dao se na izučavanje knjiga **Ibn**

Tejmijje, Ibn Kajjima El-Dževzijje i **Ibn Abdulberra**. Tada mu se pokazala istina. 1328. g.h. postavljen je za muftiju pri šerijatskim sudovima kojima je ujedno i predsjedavao. Ovaj period El-Ma'sumijevog života bila je etapa istraživanja i otkrivanja svakog šerijatskog pitanja i dokaza, prema njegovim mogućnostima. Upoređivao je knjige s knjigama stavljajući ih na vagu Kur'ana i Sunneta. Očitovala mu se ispravnost selefijskog metoda kojeg je svesrdno prihvatio dajući replike mnogim slijepim sljedbenicima iz starijeg i novijeg doba. **Došlo je do preporoda u njegovim krajevima. Selefijska ideja se proširila, a turbeta, mauzoleji i mešhedi koji su se obožavali mimo Allaha, Subhanehu ve Te'ala, porušeni su.**

Iskušenje i strpljivost

Dok je El-Ma'sumi bio u takvim okolnostima, pozivajući u Allahovu Vjeru, došlo je do komunističkog boljševičkog preokreta 1917. god.. Većina ljudi je bila obmanjena tom crvenom revolucijom. Podigli su zastave na kojima je pisalo *„La ilahe illellah, Muhammedun Resulullah“*, a ispod njih je pisalo: *„Sloboda, pravda i jednakost“*. Osnovali su islamska sjedišta i sudnice. Izabrali su El-Ma'sumija za predsjednika tih sudova, a on je lično otputovao u Moskvu radi učešća u Domu deputata. Međutim, to nije potrajalo do nekoliko mjeseci. 'Crveni karcinom' je otvorio svoje čeljusti pod vođstvom Lenjina i Staljina koji su počeli činiti nered na zemlji. Poubijali su ulemu, a hiljade drugih ekstradicirali na Sjeverni pol (Sibir) gdje ih je većina podlegla. Dio njih se spasio. El-Ma'sumi je pritvoren 1342 h.g. u rodnom Hudžendu. Zatim se spasio, ali je 1344 h.g. ponovno zatvoren. Allah, Azze ve Dželle, ga je spasio, pa je iz Hudženda otišao za Marginan. Tamo je dobro dočekan i postavljen za kadiju. Komunisti su ga stalno držali pod čvrstom prismotrom. Ostavio je kadiluk, jer nije mogao suditi po istini. Međutim, iskušenja ga nisu zaobilazila. U

Taškentu je ušao u raspravu sa ateistima pred velikom skupinom ljudi i 'polomio' ih dokazima. Kada se vratio u Marginan, ateisti su napali njegovu kući i konfiskovali sav njegov imetak koji je vrijedio više od dvadeset hiljada zlatnih funti. Uhapsili su ga i osudili na smrtnu kaznu strijeljanjem. Ali, Allah ga je spasio od njihove zavjere, pa je uspio 1928 g. pobjeći iz zatvora prema Kini gdje je proveo nekoliko godina. U mjesecu zul-hidždžetu 1353 h.g. iz Kine je krenuo ka Mekki. Stigao je početkom mjeseca zul-ka'deta 1353 h.g. i tamo se nastanio. Postavljen je za predavača u Darul-hadisu u Mekki. Tokom hadždžskih mjeseci El-Bejtul-Atiku na turskom jeziku podučavao je turske hadžije propisima Islama. Putem tih hadžija dopisivao se sa ocem i porodicom, a u posljednjim godinama života veze između njih su se prekinule. Preselio 1380 h.g.. Neka mu se Allah Uzvišeni smiluje i neka nastani u najboljem dijelu Dženneta Svojom blagodati i počasti!

Njegova djela

El-Ma'sumi je iza sebe, na turskom i arapskom jeziku, ostavio više 23 djela.

Sultanov poklon muslimanima Japana je sada ova knjiga pred tobom. Završio ju je 15. muharrema 1358. h.g. Svjetlo dana je prvi put ugledala 1368. h.g. Te godine, tj., 1949. šejh **Nasiruddin El-Albani** krenuo je u Mekku radi obavljanja hadždža. Tamo je posjetio učenjaka El-Ma'sumija u njegovoj kući u sokaku 'El-Buharijje' u blizini **El-Mesdžidul-Harama.** Ovu knjigu je dobio kao poklon od njenog pisca.

Knjiga je ostala u biblioteci šejha **El-Albanija** sve do 1970. g., kada se razilaženje između pozivača u Kur'an i Sunnet i pozivača u slijepo slijeđenje (mezhebaša) u Damasku povećalo.

Ovi zadnji su objavili dvije knjige kao repliku selefijskom pozivu, općenito, a posebno muhaddisu El-Albaniju. Prva je bila: ***'Luzumu ittiba'i mezahibil-eimme hasmen lil-fevdad-dinijje'* (Obaveznost slijeđenja mezheba radi sprječavanja vjerske anarhije),** od pisca Muhammeda El-Hamida, Allah mu se smilovao, koji je prenio dio govora četverice imama, Allah im se smilovao, a kojeg prenosi i šejh El-Albani u uvodu svoje vrijedne knjige; ***„Sifetu salatin-Nebijj,*** sallallahu alejhi ve sellem***"* (Opis Vjerovjesnikovog,** sallallahu alejhi ve sellem**, namaza)** El-Hamid je ove navode učinio okosnicom replike pozivačima na povratak Kur'anu i vjerodostojnom Sunnetu, te shvaćanju ovih izvora prema onome na čemu su bili Ispravni prethodnici, Allah im se smilovao. El-Hamid to nije otvoreno rekao, nego se to očituje iz komparacije tekstova.

Druga knjiga je: ***„El-Idžtihadu vel-mudžtehidune"*** (Idžthad i mudžtehidi), pod supervizijom Ahmeda el-Bejanunija. Tada je profesor Muhammed I'd Abbasi ponovno štampao, „Sultanov poklon", replicirajući na ove dvije knjige. To je sasvim jasno onome ko pogleda u to izdanje, jer na koricama piše: „Ova brošura je jedan vid replike na knjigu 'Idžtihad i mudžtehidi'."

Muhammed I'd Abbasi stavio je dodatni naslov El-Ma'sumijevoj knjizi, a on glasi: ***„Da li je musliman obavezan slijediti jedan od četiri mezheba"***, kako bi njenu tematiku približio čitateljstvu.

Međutim, jednog mezhebaša sadržaj ove knjige nije zadivio, pa se njegov nos zacrvenio iz srdžbe počevši pričati u bunilu. Izdao je brošuru: ***„El-lamezhebijje ahtaru bid'atin tuheddidul-Ummetel-islamijjeh" (Bez-mezhebizam je najopasnija novotarija koja prijeti islamskom Šerijatu)*** Muhammed I'd Abbasi mu je replicirao knjigom ***„Bid'atut-ta'ssubil-mezhebijji" (Novotarija mezhebskog fanatizma).***

Profesor Mahmud Mehdi el-Istanbuli, Allah mu se smilovao, ponovno je štampao, "Sultanov poklon" 1397 h.g./1978 g.. kao i 1401 h.g./1981 g. Knjiga je doživjela i ovo drugo šerijatsko izdanje sa naučnom valorizacijim i to 1420 h.g./1999 g.

OBAVEZNOST TRAŽENJA PRESUDE OD KUR'ANA I SUNNETA

-„*Svi ljudi su sačinjavali jednu zajednicu, i Allah je slao vjerovjesnike da donose radosne vijesti opomene, i po njima je slao Knjigu, samu istinu, da se po njoj sudi ljudima u onome u čemu se ne bi oni slagali. A povod neslaganju je bila međusobna zavist, baš od strane onih kojima je data, i to kada su im već bili došli jasni dokazi; i onda bi Allah, voljom Svojom, uputio vjernike da shvate pravu istinu o onome u čemu se nisu slagali. – a Allah ukazuje na pravi put onome kome On hoće.*" (El-Bekare, 213)

Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, došao je nakon perioda u kojem nisu slani poslanici kako bi ljudima pojasnio Ispravni put i uputio ih, Allahovom voljom, u onome u čemu su se razišli od istine ka Putu Dostojanstvenog i hvale Dostojnog. Allah, Azze ve Dželle, kaže,u prijevodu značenja ajeta:

-„*Mi tebi objavljujemo Knjigu da bi im objasnio ono oko čega se razilaze, i da bude vjernicima uputa i milost.*" (En-Nahl, 64)

Ovaj ajet je ograničio razlog spuštanja Objave i pojasnio dužnost Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a dužnost mu je samo jasno dostaviti objavljeno. Zato su navedeni jasni ajeti od Allaha koji naređuju Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, da slijedi ono što mu je objavljeno.Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„*O Vjerovjesniče, Allaha se boj, a nevjernike i licemjere ne slušaj – Allah, uistinu, sve zna i mudar je – i slijedi ono što ti Gospodar tvoj objavljuje – Allah dobro zna ono što vi radite.*"
(El-Ahzab, 1-2)

-„*Ti ono što ti Gospodar tvoj objavljuje slušaj – drugog boga osim Njega nema! – i mnogobošce izbjegavaj.*" (El-En'am, 106)

-„*A tebi smo poslije odredili da u vjeri ideš pravcem određenim, zato ga slijedi i ne povodi se za strastima onih koji ne znaju,*" (El-Džasije, 18)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, koji je istinski poznavao Allahovu veličinu, odazvao se na naredbu svoga Gospodara. Uzvišeni je to za njega i posvjedočio kada kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„*On ne govori po hiru svome – to je samo Objava koja mu se obznanjuje,*" (En-Nedžm, 3-4)

Od stvari koje je Allah naredio Svome robu i Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, je i da dostavi ono što mu je objavljeno od Njega i pojasni ga ljudima. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„*O Poslaniče, kazuj ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga, - ako ne učiniš, onda nisi dostavio poslanicu Njegovu – a Allah će te od ljudi štititi. Allah zaista neće ukazati na pravi put narodu koji neće da vjeruje.*" (El-Maide, 67)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je poslanice od svoga Gospodara prenio u potpunosti i bez manjkavosti. Allah, a i vjernici su to posvjedočili. Uzvišeni kaže, prevod El-Maide, 3:

-„*Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam Islam bude vjera.*"

Majka vjernika Aiša, radijallahu anha, Mesruku je rekla: „Ko ti kaže da je Muhammed sakrio nešto od Objave, slagao je." (El-Buhari, 8/275)

Svi muslimani na Oprosnom hadždždu, kada ih je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao:

„Vi ćete biti upitani o meni, pa šta ćete reći?“, odgovorili su: „Svjedočit ćemo da si prenio poslanice svoga Gospodara i izvršio dužnost. Savjetovao si svoj Ummet, izvršio svoju obavezu“. Zatim je svojim kažiprstom gestikulirao podižući ga ka nebu i uperujući ga u ljude, rekavši: „Allahu, posvjedoči! Allahu, posvjedoči!“

(Hidždžetun-Nebijji, El-Albani, 73)

Allah je naredio Svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da slijedi, dostavlja i pojašnjava ljudima Objavu kako bi im presudio u njihovim sporovima, jer je On Taj Znalac Koji poznaje šta je od zakona ispravno za Njegova stvorenja. ‘Djelo najbolje poznaje onaj ko ga je i uradio’. Ljudi su Allahova stvorenja i On najbolje zna kako će se održati i biti ispravni. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„*A kako i nebi znao Onaj koji stvara, Onaj koji sve potanko zna, koji je o svemu obaviješten.*” (El-Mulk, 14)

Kada bi ljudima bilo prepušteno da oni sude o djelima i izrekama, presude bi se razlikovale shodno različitosti ličnosti i vremena. Čovjek nije sposoban da donese postojanu presudu. Pošto je tako Allah je obavezao robove da Mu se pokoravaju, a i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio je na suprostavljanje, a garantirao Uputu u Svojoj Knjizi i Sunnetu Njegovog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„*Kada Allah i Poslanik Njegov nešto odrede, onda ni vjernik ni vjernica nemaju pravo da po svom nahođenju postupe. A ko Allaha i Njegova Poslanika ne posluša, taj je sigurno skrenu s Pravog puta.*” (El-Ahzab, 36)

-„*Onaj ko se pokorava Poslaniku pokorava se i Allahu; a onaj ko glavu okreće – pa, Mi te nismo poslali da im čuvar budeš.*”

(En-Nisa, 80)

-„*Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe.*" (En-Nur, 63)

-„*Reci: "Pokoravajte se Allahu i Poslaniku!" A ako ne htjednete, on je dužan da radi ono što se njemu naređuje, a vi ste dužni da radite ono što se vama naređuje, pa ako mu budete poslušni, bićete na Pravom putu; - a Poslanik je jedino dužan da jasno obznani.*" (En-Nur, 54)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: „**Ko mi se pokori ući će u Džennet, a ko mi je nepokoran, odbio je.**"
(El-Buhari, 13/249)

Istinoljubivi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: „**Ostavio sam vam dvije stvari. Nećete zalutati ako se budete držali za njih: Allahovu Knjigu i Sunnet Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.**" (Malik, Muvetta, 2/899)

Iz prethodnog se očituje da je uzimanje suda od Kur'ana i Sunneta obaveza ukoliko želimo ići Pravim putem. Zato je Uzvišeni naredio da se vratimo Njemu i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, prilikom razilaženja, kako bi zadnju riječ imali Kur'an i Sunnet. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„*O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i predstavnicima vašim. A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allah i u onaj svijet; to vam je bolje i za vas rješenje ljepše.*" (En-Nisa, 59)

Ovaj ajet pojašnjava da se razmirice, te različiti oblici neznanja, vraćaju na Allahovu Knjigu i Sunnet Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako bi muslimani od njih uzeli sud u onome oko čega se spore.

To je znak istinoljubivosti i dokaz vjerovanja. **Onaj ko u razilaženju ne bude tražio sud Knjige i Sunneta, niti na njih vršio povrat, nije vjernik u Allaha i Sudnji dan**. Možda je najjači dokaz za ovu veliku stvar koja se smatra centrom oko kojeg kruži vjerovanje, govor Uzvišenog, u prijevodu značenja ajeta:

-*„I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće biti vjernici dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore."* (En-Nisa, 65)

Ovom zakletvom, od koje se zemlja rascjepljuje, brda padaju, tjelesni udovi vjernika podrhtavaju i srca dolaze do grkljana, Najbolji Sudac se zaklinje Samim Sobom da niko neće vjerovati dok Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ne bude uzimao za sudiju u svim stvarima. Njegovoj presudi se obavezno pokoriti vanjštinom i nutrinom, jer je ona Istina, a poslije Istine je samo zabluda. (Tefsir Ibn Kesir, En-Nisa, 59-65)

Ovo je predanost presudi koja pred Allaha i Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ne istupa sa ljudskim zakonima, običajem, mišljenjem poglavice nekog plemena, niti izrekama ljudi koje nemaju dokaza, a ni zato što razum nešto smatra lijepim, kao ni nekim ličnim iskustvima. Nego, pravi vjernik odaziva se Allahu i Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellems, kada ga pozovu na ono što će ga oživjeti bez osvrtanja, dvoumljenja ili kašnjenja, i uz potpunu predanost vanjštinom i nutrinom. Sve ostale vrste predanosti presudi mimo ove su hrome i oslanjaju se na štap slijepog slijeđenja i ljudskih mišljenja.

Ashabi, radijallahu anhum, predali su sebe i svoje razume, a bili su pametni, Istinoljubivom, sallallahu alejhi ve sellem, kome su dolazile Objave sa neba i spuštao se Kur'an. On je znao

tumačenje na koje mu je Allah ukazao. Što god je radio, radili su i ashabi. Neka je Allah s njima zadovoljan a i oni Njime!

Poslije njih su došli tabiini pridržavajući se ovoga pravca i ispravnog puta. Stanje je ostalo ovako tri puna stoljeća. U tom dobu su stasali učenjaci koji su na dunjaluku bili zadovoljni i s malim. Na znanje ih je poticao samo njihov osjećaj odgovornosti.

Svojim srcima nisu žudili za pozicijama kod vladara. Bili su čisti od ljubavi prema njima. Svoju sreću su vidjeli samo u robovanju svome Gospodaru. Njihovu učenici su preuzimali znanje i mudrost, okupirala ih je prefinjena duhovnost koja je oprala njihova srca i razume od slijeđenja strasti i opiranja slijeđenju Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, hadisa, jer robovima u tome nije data isprika. Nema drugog izlaza do slijeđenja Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, Sunneta. Kada bi vidjeli propis za novopridošlu stvar u Allahovoj Knjizi i Sunnetu njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, čvrsto bi ga se uhvatili, a ako ne, našli bi koncenzus Ummeta, jer se Ummet neće ujediniti na zabludi. Ako ne bi našli ni to, tražili bi pravilo analogijom u odnosu na već postojeći propis. Ulagali su potpuni trud i sve potencijale da bi došli do šerijatskog propisa putem njegove dedukcije iz šerijatskih tekstova.

Jedni su pogodili istinu, a drugi pogriješili, a svi su nagrađeni i imaju opravdanje i to iz nekoliko razloga koje je **imam Šafija**, Allah mu se smilovao, sročio u veoma rječitoj izreci: „ Ako bismo se suprostavili potvrđenom hadisu od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nadamo se da nećemo, inšaAllah, za to biti odgovorni. Na to nema niko pravo. Međutim, čovjek može nepoznavati neki sunnet i tako imati mišljenje koje mu se suprostavlja, ali ne namjerno. Čovjek može biti nesmotren i pogriješiti u tumačenju.“

(Er-Risale, 219)

Šejhul-islam Ibn Tejmijje tražeći opravdanja za ove velikane pojednostavio je riječi imama Šafije, rekavši: „Neka se zna da nijedan od općenito priznatih imama kod Ummeta nije se namjerno suprostavljao Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, pojedinačno ili sveobuhvatno.

Oni su sasvim saglasni da je obaveza slijediti Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i da se od svačijeg govora može i uzimati i ostavljati, osim govora Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Kada se kod jednog od njih nađe kakvo mišljenje, a vjerodostojan hadis mu se suprostavlja, mora mu se naći opravdanje zašto ga je ostavio. Sve vrste opravdanja se mogu svrstati u tri kategorije:

1. Uvjerenje da Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije govorio dotični hadis.
2. Uvjerenje da se pod određenim govorom ne misli na određeno pitanje.
3. Uvjerenje da je propis derogiran.

Ove tri kategorije imaju nekoliko različitih razloga.“ Potom ih je spomenuo i dao primjere za njih.

(Ref'ul-melami anil-eimmetil-e'alam, 9-10)

Izgovor imamu nije izgovor i za njegove učenike kada im se jasno predoči istina. Novode se izreke od četvorice imama koji to potvrđuju i pojašnjavaju njihov stav o slijepom slijeđenju i oponašanju (taklid). Oni su se odrekli toga općenito, što spada u domen potpunosti njihovog znanja i bogobojaznosti. Sami su naznačili da ne poznaju Sunnet u potpunosti. Njihovi učenici su prenijeli različite izreke i mišljenja koje vode jednom zaključku, a on je obaveznost pridržavanja za hadis kada se dokaže njegova vjerodostojnost i ostavljanje slijeđenja mišljenja ljudi koja se suprostavljaju hadisu.

Tako je **Ebu Hanife** rekao Ebu Jusufu, Allah mu se smilovao : „Teško ti se, Jakube! Ne piši sve što čuješ od

mene. Ja možda danas imam jedno mišljenje, a sutra ga ostavim. Sutra budem imao drugo mišljenje, a prekosutra ga ostavim.“ (Sifetus-salatin-nebijji, El-Albani, 25)

Od ostalih imama potvrđeni su istovjetni navodi. Svi su složili oko sljedećeg: “**Kada je hadis ispravan, to je moj mezheb**!” (El-Mizan, 1/57)

Učenjak **Ibn Hazm**, Allah mu se smilovao, kaže: „Oni potvrđuju da su islamski pravnici koji su bili slijepo slijeđeni, negirali slijepo slijeđenje zabranivši to svojim sljedbenicima. Najstrožiji u tome je bio imam Šafija koji je o potvrdi slijeđenja ispravnih predaja i uzimanju onoga što šerijatski argument nalaže dostigao ono što drugi nisu. Odrekao se toga da bude slijeđen općenito u svemu. Javno je to iznio. Molimo Allaha da mu u tome dadne koristi i uveća njegovu nagradu. Bio je povod mnogog dobra.“ (El-Ihkamu fi usullil-ahkami, 6/118)

Zato sljedbenici imama nisu uzimali sva mišljenja njihovih imama, nego su mnoga od njih ostavili kada im se očitovala istina i Sunnet u drugim mišljenjima. **Imami Ebu Jusuf** i **Muhammed b. Hasen eš Šejbani, suprotstavili su se Ebu Hanifi u trećini mezheba.** (Hašijetu Ibn Abidin, 1/62)

To je učinio i mali dio posljednjih generacija uprkos svojoj mezhebskoj pripadnosti koja ih nije spriječila da se suprostave mezhebima kada su znali dokaz koji je u suprotnosti sa mišljenjem poglavara mezheba. Takav je bio imam **En-Nevevi** koji se suprostavio šafijama u pogledu abdesta poslije jedenja devinog mesa.

(Medžmu’ul-fetava, 2/58-60; Šerhu Sahihi Muslim, 4/48-49)

Pošto su ispravni prethodnici (selefu salih) slijepo slijeđenje i obesnaživanje razuma vidjeli kao stvari koje Islam negira, tako musliman i muslimanka ne trebaju uzimati ta

mišljenja osim u nuždi. Kako se onda idžtihad (iznalaženje rješenja za novo-nastalu stvar o kojoj nema spomena u Kur'anu i Sunnetu putem intuicije) pretvorio u vanrednu instituciju u životu islamskog Ummeta nakon što je bio osnova?

Korist: Sljedbenici destruktivnih mišljenja pokušali su iskrenuti izreke imama o pokudi slijepog slijeđenja od ispravnog značenja na koja su ciljali imami. Učenjaci, iz generacije u generaciju, su ih prenosili.

Rekli su: 'Oni su svoje izreke uputili onima koji su na njihovom stepenu znanja, postigavši stepen apsolutnog idžtihada.' Ovo tumačenje je neispravno zbog nekoliko razloga:

1. Apsolutni mudžtehid u osnovi nije u potrebi za mišljenjem mudžtehida poput njega, kako bi se povratio na Kur'an i Sunnet;

2. Govor imama upućen je dijelu ovog Ummeta bojeći se da oni ne budu činili robovanje Allahu na osnovu mišljenja imama, udaljavajući se od Kur'ana i Sunneta. Za mudžtehida ne posotji ta bojazan;

3. Govor imama upućen je njihovim učenicima koji nisu postigli stepen apsolutnog idžtihada, nego su klečali na koljenima u naučnim kružocima (halkama) pred svojim šejhovima;

4. Nijedan od ovih uslova ne može se naći u govoru imama koji su jako poznati i prošireni. Zato njihove izjave ostaju općenite sve dok ne dođe navod koji ih ograničava uz dokaz koji daje prednost tom ograničavanju i ne pojasni se njegovo tumačenje. ... A daleko je to, daleko je to!

5. Ako tumačenja izreka imama poznaju samo mudžtehidi, a prema tvrdnji slijepih sljedbenika mudžtehida više nema poslije četvrtog hidžretskog stoljeća, kako onda slijepi sljedbenici mogu sebi priuštiti tumačenje govora imama, a nisu mudžtehidi?

Mnogi faktori doveli su do idejnog preokreta koji je potpuno izmijenio duše, a glave okrenuo u drugom pravcu. Nema sumnje da vjerski faktor nije od njih.

Zajedničko za sve ove faktore jeste da su sazdani na politici, jer su se mnogi vladari pribojali idžtihada u smislu da on predstavlja vrhunac slobodnog razmišljanja u okviru islamskih postavki kod učenjaka. Neki namjesnici nisu zaboravili koliko je idžtihad njima donio zabrinutosti. Zar fetva Malika, Allah mu se smilovao, nije dotakla postelje halifa iz reda Abbasija kada im je rekao da puštanje žene pod prisilom nije punovažno? Ovo puštanje (talak) su izmislile pojedine Abbasije kako bi iznudili prisegu (bej'at) od ljudi. Željeli su ljude natjerati na slijeđenje mezheba, ali na samom početku to je naišlo na negiranje od strane učenjaka koji se mimo Allaha ne boje ničije kritike.

El-Mensur je pokušao natjerati ljude da slijede Malikov mezheb. **Malik** je to prvi odbio rekavši: „Vođo vjernika, ne čini to! Ljudi su već prethodno saznali za izreke, čuli su hadise, prenijeli predaje. Svaki narod je uzeo ono što je prethodno do njega došlo i po njemu su postupali, a time se i približili različitim mišljenjima ashaba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i drugih. Odbiti ih od onoga u što su uvjereni je veoma teško. Ostavi ih na čemu su i onome što je svaki narod u određenoj pokrajini odabrao za sebe.“

(El-Intika, Ibn Abdulberr, 41)

Poslije ovih velikana došla je generacija koja se odazvala na ambicije vladara, jer su njihovi interesi oslabili, a namjere izgubljene. Zadržali su se na onome što su još u djetinstvu saznali, bez ikakve volje, pa im je život na ostacima sa sofre prethodnika postao lijep. Učinilo im se da su nemoćni i da je Muhammedov, sallallahu alejhi ve sellem, Ummet poslije četvrtog hidžretskog stoljeća postao

neproduktivan. Tako se ambicija vladajuće klase, koja je širila ideju straha od idžtihada, sastala sa strahom da se idžtihad ne povjeri nestručnima zbog nemoći učenjaka i neznanja mudrih, ujedinivši se oko zatvaranja vrata idžtihada, iako su namjere i jednih i drugih bile različite.

Ibn Haldun kaže (Mukaddimetu, 448): „Kada su se pobojali da bi se idžtihad mogao povjeriti onima koji ga nisu dostojni, te onima čije se mišljenje ne uzima u obzir, otvoreno su izrazili nemoć i ljude potakli na slijepo slijeđenje ovih (imama), prema posebnom opredjeljenju svakog sljedbenika. Zabranili su da se njihovo slijeđenje razmatra, jer je to bio jedan vid poigravanja, pa je preostalo samo da prenose mezhebe. Svaki sljedbenik postupao je po mezhebu onoga koga je slijedio poslije korekcije temelja i njihovog povezivanja sa predajama. Danas fikh nema drugog rezultata. Onaj ko se pozivao na idžtihad u ovom vremenu bio je odbačen, a i njegovo slijeđenje je odbačeno. Sljedbenici Islama danas slijede četvericu imama.”

Otvorili smo tobolac onih koji zabranjuju idžtihad, pa u njemu nismo našli još od dana kada su zatvorili vrata idžtihada do danas, šerijatski dokaz iz Kur’ana, Sunneta, predaja ili koncenzusa koji se može uzeti u razmatranje. Jedino su rekli da su njihovi učenjaci zatvorili vrata idžtihada bojeći se da ovaj Ummet ne zapadne u dekadenciju i da se ne ode u zabludu slijeđenjem onih koji se pozivaju na idžtihad, a za to nisu osposobljeni ni znanjem a ni bogobojaznošću. Tako bi upropastili Vjeru, poigrali se s njenim propisima i izazvali vjersku anarhiju.

Šejh Muhammed El Hamid kaže: „Kako se na idžtihad ne bi pozivali oni koji mu nisu vični, pa tako zapadnemo u veliku vjersku anarhiju, kao što su zapali narodi prije nas, bogobojazni učenjaci su smatrali da je potrebno zatvoriti

vrata idžtihada ovome Ummetu kako ne bi zapao u ponor i zabunu.“ (Obaveznost slijeđenja mezheba radi sprječavanja vjerske anarhije,10)

Ovaj govor nema nikakvog udjela u ispravnosti. Kada bi u njemu bilo pouke koliko je težina zrna gorušice, Allah bi nas na njega uputio, jer On zna šta za ljude ispravno u pogledu njihove vjere i dunjaluka.

Isto tako, On najbolje zna šta im šteti. Zbog toga nije izostavio ni jednu malu a ni veliku stvar u njihovom životu a da je nije pojasnio kao naredbu ili zabranu. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dostavio je bez dodavanja ili oduzimanja.

On, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: **„Nisam izostavio ništa od onoga što vam je Allah naredio a da vam i ja to nisam naredio. Nisam izostavio ništa od onoga što vam je zabranio a da vam to nisam i zabranio,“**

(Sahih, Eš-Šafi'i u Sunnetu, 1/14)

Zar je pojmljivo da Allah zna veliku opasnost i nadolazeće zlo koje prijeti islamskom Ummetu kroz sva stoljeća kada dolazi do vjerske anarhije koja ništa ne ostavlja i ujedno muslimane rascejpkava, a da na to ne upozorava? Ili je zaboravio da ih obavijesti o onome što im prijeti, a daleko je On od toga! Allah, Azze ve Dželle, kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-*„On zna budućnost našu i prošlost našu i ono što je između toga' – govoriće. Gospodar tvoj ne zaboravlja.“* (Merjem, 64)

Dovoljno ti je, muslimanu, znati da je Allah znao da će velika opasnost zateći jednu generaciju muslimana pred Sudnji dan, a to je Dedždžal. Svi muslimani su upozoreni na njega od strane Pečata svih vjerovjesnika i poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Također, svaki vjerovjesnik upozoravao je svoj narod na tog jedno-okog lažljivca.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: **„Svaki vjerovjesnik opominjao je svoj ummet na jedno-okog lažljivca. On je, uistinu, slijep (u jedno oko), a vaš Gospodar nije slijep. Među njegovim očima je napisano: k f r.“**
(El-Buhari, 13/91; Muslim 18/59)

Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, svoj Ummet obavijestio je o pojedinostima koje prethodni narodi nisu poznavali. On kaže: **„Hoćete li da vas obavijestim o Dedždžalu onako kako nijedan vjerovjesnik nije prije pričao (o njemu): On je jednook, a sa njim će doći nešto poput Dženneta i Vatre. Za šta kaže da je Džennet, to je Vatra.“** (El-Buhari, 13/90; Muslim 18/62)

Ovo iskušenje, koje će zateći jednu generaciju muslimana, opisano je hadisima koji su došli na stepenu mutevatira (kategorički dokaz zbog mnoštva puta predaje). Kako onda u Sunnetu Odabranog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ne možemo naći spomen navodne vjerske anarhije koja muslimane zavodi sa Pravoga puta?! Zar nam to ne govori da je takva tvrdnja laž na Allahovu vjeru i govor na Allaha bez dokaza, kao i na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem?

Uz to kažu da će ova dekadencija i zabuna, prouzrokovana otvaranjem vrata idžtihada kroz sva stoljeća, biti veća od iskušenja Mesihi-Džedždžala. Ova fikcija je odbačena zbog Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: **„Od stvaranja Adema do Sudnjeg dana nema većeg iskušenja od Džedždžala.“** (Muslim, 18/86)

Mi listamo zbirke Sunneta ne bi li smo naišli na obavijest ili ispravnu predaju o ovoj velikoj smutnji koju su izmislile posljednje generacije slijepih sljedbenika kako bi umotali smutnju fanatičnog mezhebizma u koji su zapali napivši ga se iz prepunjene čaše.

Kažemo: ‘Prelistali smo i nismo našli, ali smo našli upozorenje na mezhebski fanatizam kao šerijatskog brata za zatvaranje vrata idžtihada.’

Amr b. Kajs Es-Sukuni prenosi da je rekao: „Krenuo sam sa mojim ocem u izaslanstvu do Muavije. Čuo sam nekog čovjeka kako ljudima govori: „Od predznaka Sudnjeg dana je uzdizanje zlih ljudi, a ponižavanje odabranih. Djela će biti pohranjeno. Pojavit će se mišljenja, a među ljudima će se čitati el-mesna. Neće biti onoga ko će je promijeniti ili negirati.“ Rečeno je: „A šta je el-mesna?“ Odgovorio je: „Ono što je zapisano mimo Allahove, Azze ve Dželle, Knjige.“

(Sahih, El-Hakim, 4/554-555)

Ovaj hadis sam ispričao ljudima, a među njima je bio Isamil b. Ubejdullah koji je rekao: „Bio sam sa tobom na tom skupu. Znaš li ko je taj čovjek (koji je ovo rekao)?“ Rekoh: „Ne.“ Reče: „To je bio Abdullah b. Amr.“

Da. Među slijepim sljedbenicima iščitava se ‘el-mesna ‘i niko od njih ne mijenja ni slovo, kao da je to objava od Mudroga i hvale Dostojnog. A kako i ne, kada su vjeru rastočili, a njene pripadnike podijelili u frakcije?

Svaka frakcija priželjkuje pobjedu svoga predvodnika i ka njemu poziva. Iznose kritike o suparnicima i ne smatraju da treba raditi kako govore, kao da su druga vjera. Neprestano ulažu trud da im repliciraju i protumače njihov govor u saglasnosti sa vlastitim uvjerenjima i mezhebima.

Mezhebski fanatizam je kod jednog univerzitetskog profesora, na jednom od islamskih univerziteta, dostigao toliki stepen da je rekao: „Po-hanefisao sam knjigu “Zadul-Me’ad” (tj. obukao sam je u odoru hanefijskog mezheba)! Kada bi je Ibnul-Kajjim vidio postao bi hanefija!“

Oni govore: 'njihove knjige i naše knjige', 'njihovi imami i naši imami', 'naš mezheb i njihov mezheb'.

Odbacili su i Kur'an, a Sunnet Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je zaboravljen, a i ako se nešto od njega nađe, to je radi bereketa. Kao da se riječi Uzvišenog odnose na njih, u prijevodu značenja ajeta:

-*„A oni su se u pitanjima vjere svoje podijelili na skupine, svaka stranka radosna onim što ispovijeda,"* (El-Mu'minun, 53)

Zubur su knjige, tj., svaka sekta je napisala knjige koje su uzeli i po njima postupali i u njih pozivali, ne gledajući na knjige drugih. Isto se danas dešava. Jedan od najvećih dokaza kojim se može pobiti ideja mezhebskog fanatizma je vjerodostojna predaja od Abdullaha b. Mes'uda koja se zaustavlja na njemu, ali po značenju seže do Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem:"**Kako ćete se ponašati kada vas obuzme smutnja u kojoj će starac oronuti, a dijete ostariti? Ljudi će to uzeti za običaj, a kada se od tog običaja nešto ostavi reći će se: 'Ostavljen je Sunnet'. Rekli su: „A kada će to biti?" Odgovorio je: „Kada nestane vaših učenjaka, poveća se broj učača, smanji se broj islamskih pravnika, poveća broj namjesnika, broj povjerljivih se umanji, kada se putem djela Ahireta bude tražio dunjaluk i vjerski propisi se ne budu učili radi vjere.**"

(Sahih, Ed-Darimi, 1/64; El-Hakim, 4/514)

Korist: **šejh El Albani**, Allah mu se smilovao, kaže: „Ovaj hadis je jedan od znakova Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, vjerovjesništva. Sve što se navodi u predajama i ostvarilo se, a posebno vezano za 'el-mesna' koja, prema tumačenju prenosioca predaje, predstavlja sve što je zapisano mimo Allahove Knjige i Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, hadisa i predaja od Ispravnih prethodnika (koji tumače Kur'an). Pod, 'el-mesna', misli se na mezhebske knjige

strogo određene slijepim sljedbenicima koje su ih vremenom odvratile od Kur'ana i Sunneta, što se nažalost može vidjeti i danas kod skupina mezhebski opredjeljenih ljudi. Mnogi od njih su doktori i svršenici šerijatskih fakulteta. Svi zajedno ispovijedaju mezhebizam i stavljaju ga u obavezu ljudima, pa čak i 'učeni' od njih. Evo njihovog velikana **Ebu El-Hasena el Kerhija el Hanefija** koji govori svoju poznatu izreku: „**Svaki ajet koji se suprotstavlja onome na čemu su naši (hanefijski) istomišljenici, ili je (pogrešno) protumačen ili derogiran. Isto se odnosi i na svaki hadis; ili je (pogrešno) protumačen ili derogiran.**"

Mezhebe su načinili temeljem, a Kur'ani-Kerim popratnim sredstvom dokazivanja. Zato su mezhebska mišljenja spomenuta 'el-mesna', bez i najmanje sumnje.

Imam **Ibn Kajjim El-Dževzijje**, Allah mu se smilovao, na svojesvrstan način protumačio je ovu smutnju kao fanatizam prema mezhebskim mišljenjima, bez osvrta na druga sredstva dolaska do traženog šerijatskog propisa. Nakon opisa najboljih generacija i njihovog slijeđenja upute, kaže: „Poslije njih su došle generacije koje su rastočile svoju vjeru i pretvorili se u frakcije, svaka stranka se raduje onome što ona posjeduje. Svoje jedinstvo su narušili različitim knjigama, a svi će se svome Gospodaru vratiti. Pristrasnost mezhebima učinili su načinom ispoljavanja svoje vjere i kapitalom kojim trguju. Drugi, pored njih, zadovoljili su se bezočnim slijepim slijeđenjem rekavši:

-„*Zatekli smo pretke naše kako ispovijedaju vjeru i mi ih slijedimo u stopu.*" (Ez-Zuhruf, 23)

Obje grupacije daleko su od cilja, a Istina o njima kaže:

-„*To neće biti ni po vašim željama ni po željama sljedbenika Knjige; onaj ko radi zlo biće kažnjen za to i neće naći, osim Allaha, ni zaštitnika ni pomagača.*" (En-Nisa, 123)"

Imam Šafija, Allah mu se smilovao, kaže: **„Muslimani su se usaglasili oko činjenice da onaj kome se Sunnet Allahovog Poslanika,** **sallallahu alejhi ve sellem, vjerodostojno predoči nema pravo da ga ostavi radi mišljenja određenog čovjeka.“**

Ebu Omer i ostali učenjaci rekli su: „Ljudi su se usaglasili (učenjaci) da slijepi sljedbenik ne može se svrstati u učenjake i da je znanje spoznaja istine sa argumentom.“

Ovaj navod od Ebu Omera je tačan. Ljudi se ne razilaze u zaključku da je znanje spoznaja koja se zadobija iz argumenta, a ono za što nema argumenta to je slijepo slijeđenje.

Ova dva koncenzusa učenjaka podrazumijevaju izvođenje pristrasnoga čovjeka koji slijedi svoju strast kao i slijepog sljedbenika iz skupine učenjaka. To obuhvata i potpuno isključenje mogućnosti da budu nasljednici vjerovjesnika. Učenjaci su nasljednici vjerovjesnika. Vjerovjesnici ne ostavljaju u nasljeđe ni dinara ni dirhema, nego ostavljaju znanje. Ko uzme znanje, zadobio je veliku sreću.

Kako nasljednik Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, može biti onaj ko ulaže krajnji trud za odbacivanje upravo onoga s čime je došao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, radi govora onoga za kime se slijepo povodi?

Takav provodi sate svoga života u pristrasnosti i strasti, a ne osjeća da ga je protraćio! Tako mi Allaha, to je smutnja koja je zavladala i ljude slijepima načinila! Zadesila je srca, pa su ona oglušila! Djeca su na tome odgojena, a stariji oronuli. Zbog toga je Kur'an odbačen, a to je, Allahovom odredbom, u Knjizi već zapisano.

Kada je kušnja zavladala i njenim povodom uvećala se nedaća, jer većina ljudi nije znala za nešto drugo smatrajući da je znanje samo u mezhebizmu, onaj koji traga za istinom, prema njima, zapao je u iskušenje. Onaj ko daje prednost traženju istine po njima je obmanjen. Onome ko im se suprotstavlja u njihovom pravcu postavili su prepreke i zamke i ispalili na njega strijele iz luka neznanja, tiranije i inata.

Onaj ko drži do sebe, ima pravo da se na ove ne obazire i da ne bude zadovoljan onim čime su oni zadovoljni. Kada takav sazna nešto od vjerovjesničkog Sunneta, njemu se i preda i radi njih se ne suzdržava. Do proživljenja ljudi u kaburovima nije dugo ostalo, a iskupit će se ono što je bilo u prsima. Pete stvorenja će se poravnati stajući pred Allahom. Svaki rob će vidjeti šta su njegove ruke prije učinile. Razvrstat će se sljedbenici Istine i neistine, a oni koji su se udaljavali od Knjige njihovoga Gospodara i Sunneta njihovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, znat će da su bili lašci."

(I'alamul-muvekk'in, 1/7-8)

Spomenuli smo, uz pretpostavku da je njihov govor ispravan, da su zatvorili vrata idžtihada kako bi spriječili smutnju i prekinuli vjersku anarhiju. Jasno je da kada se njihov govor preokrene da tek onda postane ispravan i daleko bliži cilju. Za to smo uspostavili dokaze iz Kur'ana i Sunneta.

Ovdje ćemo dodati pojašnjenje s razumske strane i reći: Zar mislite da će vaša tvrdnja zatvaranja vrata idžtihada spriječiti one koji zagovaraju idžtihad da u njega ne uđu? Da li će jedna vaša riječ odvratiti ih od njihovih strasti? Oni koji se pozivaju na vlastiti idžtihad suprotstavili su se Allahovoj naredbi, a on je Dostojan, Silan, Snažan i žestoko kažnjava a vi nemate ni snage ni kretanja, pa zar se oni više vas plaše od Allaha?

Nema sumnje da oni neće čekati ni vašu naredbu niti će od vas tražiti savjeta, jer se ne plaše Allaha. Stoga, nema koristi od vašeg govora, jer nikoga neće spriječiti a ni odvratiti strasti i bolesne ambicije.

Upravo suprotno je ispravno! **Kada oni vide da kod nas nema mudžtehida koji će iskorjenjivati novotarije i oživljavati Sunnete, njihova tiranija će se povećati i snaga ojačati, pa će napadati.**

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: „**Allah neće uskratiti znanje tako što će ga najedanput oduzeti od robova. Već će uskratiti znanje usmrćivanjem učenjaka. Tako kada ne ostavi ni jednog učenjaka, ljudi će za poglavare uzimati neznalice koje će biti biti upitane i davati fetve bez znanja i otići u zablude, te druge u zabludu odvoditi.**“

(El-Buhari, 100; Muslim , 2673)

Korist: Davanje fetve po vlastitom mišljenju je fetva bez znanja. Zato su učenjaci slijepe sljedbenike izveli iz okvira učenjaka. Slijepo slijeđenje ne donosi korisno znanje, jer predstavlja davanje fetve po mišljenjima ljudi bez poznavanja njihovih dokaza. Prethodno smo spomenuli govor Ibnul-Kajjima o ovome pitanju. On o njemu prenosi dva koncezusa učenjaka.

Neistina će se raspršiti kada ugleda kako svjetlo Istine sija na horizontima čistog znanja. Jezici onih koji se lažno pozivaju na znanje će umuknuti kada vide isukane oštrice Islama u rukama mudžtehida. Ovu šerijatsku činjenicu sadržavaju riječi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: „**Ovo znanje će iz svake generacije nositi oni koji su mu vični. Branit će ga od iskrivljavanja ekstremista, dodavanja onih koji neistine iznose, te tumačenja neznalica.**“

(Hasen, Ibn Ebi Hatem, Mukaddimetul-džerhi vet-ta’dil, 1/1/17)

Oni koji zatvaraju vrata idžtihada brzo zapadaju u kontradiktornosti iz kojih ne mogu nikako izaći. Oni su poput tkalje koja je rasplela svoj vez nakon što je bio čvrst, i to iz nekoliko razloga:

1. Kada obavezuju slijeđenje, a zabranjuju idžtihad, vidimo da u knjigama o islamskom sudstvu postavljaju uslov: 'Muftija i kadija trebaju biti mudžtehidi i poznavati dokaze iz Kur'ana i Sunneta.'

- **Ibn Hamdan el Hanbeli** kaže: „Opis i uslov za kadiju je da bude musliman, pošten, zadužen šerijatskim obavezama, fekih, mudžtehid, ispravna shvatanja i ideja, postupaka i sl..“ (Sifetul-fetva vel-mufti vel-mustefti, 13)

Zatim ćeš ih vidjeti kako posjedaju na fotelje muftija i kadija, a njihov trud ode uzalud misleći da rade dobra djela!

2. Njihova kontradiktornost ogleda se i u činjenici da kada zavole učenjaka obaspu ga raznolikim otmjenim nazivima i na glavu mu stave 'krunu idžtihada'. Isto je Muhammed El-Hamid rekao za Hasena El-Bennaa, iako je zastupao sljedeće: 'Na apsolutni idžtihad u našem vremenu poziva se samo onaj ko je manjkav pameću, te ima malo znanja i slabe je vjere.“ (Luzumu ittiba'i mezahibil-eimme, 13)

3. Između njih i učenjaka iz drugih mezheba došlo je do razmirica. Kada neki učenjak želi ispraviti grešku u mezhebu, drugi ga dočeka sa oštrom isukanom sabljom iznoseći pred njega svaki preneseni dokaz ili razumski argumnet. Kada navodi dokaze braneći svoj mezheb, pojavi se u liku savremenog učenjaka koji nema premca među istovremenicima, a to je za njega idžtihad makar to i ne osjetio. Neki to osjećaju, ali ga ignorišu.

Ove podsklizice u koje zapadaju slijepi sljedbenici bez znanja ruše njihove oslonce i dokidaju njihove sumnje. Takvima će se reći: „Slijepi sljedbenik je onaj koji uzima mišljenje drugog bez spoznaje dokaza. Ako zna dokaz, onda nije slijepi sljedbeniik. Kako vi slijepi sljedbenici pobijate svoje temelje i šta za vas znači uspostavljanje dokaza?Ako ste sljedbenici, kao što kažete, onda ne trebate donositi dokaze. Ako ste mudžtehidi samo zato što navodite ove dokaze, onda ste počeli rušiti vaše zdanje od temelja, pa se njegov strop na vas svalio. Uprkos vašim tvrdnjama, stali ste u red sa mudžtehidima ili onima koji se pridržavaju dokaza. U oba slučaja, put je postao sasvim jasan, a dokaz se podigao protiv vas.“

(Tenzihus-Sunneh vel-Kur’an, Ahmed Ibn Hadžer, 126)

Oni koji zatvraju vrata idžtihada nisu se zadovoljili obavezivanjem muslimana onim što slijepo slijeđenje iziskuje, već su dodali svoje loše izmišljotine, kao kada su rekli: ‘**Neophodno je pridržavati se mezheba jednog od imama i to ne prelaziti**’.

Ova tvrdnja je sa sobom ponijela toliko zala koja su okružila muslimane, razbila njihovu zajednicu, rastočila jedinstvo i oslabila njihovo oružje, pa su se ostali narodi nad tom zajednicom iskupili kao što se gladni okupe oko sofre. Takvi postupci u ovoj El-Ma’sumijevoj brošuri su odbačeni i kritikovani. On je na dostatan način zadovoljio odgovorom donoseći nam tako posebnu korist.

Neka Allah putem ove brošure okoristi Svoje robove i uputi ih na Pravi put. Molimo Allaha, Azze ve Dželle, da nam od nje dadne koristi na Dan poziva.

PREDGOVOR PISCA

Hvala Allahu Koji nas je uputio na Islam i iman, te spoznaju značenja Njegove Knjige Kur'ana. Hvala Allahu Koji nam je dao da razumijemo hadise Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, predvodnika ljudi i džinna. Neka je na njega salavat i selam dokle god traju dan i noć. Hvala Allahu koji nam je olakšao put kojim su išli časni ashabi i tabiini koji su ih u potpunosti slijedili po dobru.

A zatim, rob koji je u prijekoj potrebi za blagošću svoga Svemogućeg Zaštitnika, Ebu Abdulkerim i Ebu Abdurrahman Muhammed Sultan b. Ebi Abdillah Muhammed Oron El-Ma'sumi el-Hudžendi el-Mekki, neka ga Allah uputi na postupanje po Njegovoj Knjizi i pridržavanje za Sunnet Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i neka ga opskrbi lijepim završetkom na ovom svijetu, kaže: „Postavljeno mi je pitanje od strane muslimana Japana iz gradova Tokio i Osaka na Dalekom istoku.

Njegov rezime bi glasio: Šta je suština vjere Islama? Šta znači mezheb? Da li je onaj koji je počašćen vjerom Islamom dužan slijediti jedan od četiri mezheba, tj., da bude malikija, hanefija, šafija, hanbelija ili to nije obavezan?

Pošto je došlo do velikog razilaženja i kobnog sporenja, nekoliko ljudi prosvijetljene ideje iz Japana željelo je ući u vjeru Islam i zadobiti počast imana. To su iznijeli pred Zajednicu muslimana koja se nalazi u Tokiu. Jedna grupacija sa Indijskog podkontinenta rekla je: 'Moraju odabrati mezheb imama Ebu Hanife, jer je on *'Svjetiljka Ummeta'*. Neki Indonezijci su im rekli da moraju biti šafijskog mezheba.

Kada su Japanci čuli njihov govor začudili su se i zbunili na putu do željenog cilja. Pitanje mezheba je postala prepreka na putu do njihovog prelaska na Islam.

Dragi učitelju, mi znamo da imate obilno znanje i da će ono, Allahovom voljom, biti razlog za izlječenje ove bolesti. Molimo vas da nam pojasnite suštinu kako bi se naša srca smirila, a naša prsa otvorila, da bi to bio lijek za našu nemoć, a vama će pripasti obilna nagrada od Uzvišenog Allaha, a i lijepa pohvala od nas skupine muhadžira iz Rusije. Neka je selam na vas i na sve one koji slijede Uputu.

Tokio muharrem 1357 h.g.
Muhammed Abdulhajj Kor Baliali Muhsin Džabak Oglu

Korist: Mezhebska pristrasnost odigrala je veoma isticajnu ulogu u širenju lažnih hadisa. Fanatične hanefije su izmislile hadise o vrlinama **Ebu Hanife En-Nu'mana**, Allah mu se smilovao. Jedan od njih glasi:

„Poslije mene će doći čovjek po imenu En-Nu'man ibn Sabit, a nadimak će mu biti Ebu Hanife. Oživjet će Allahovu vjeru i moj Sunnet njegovim rukama"
(Tenzihuš-Šeri'ah, Ibn Arrak, 2/30)

Me'munu el Hereviju je rečeno: „Zar nisi vidio Šafiju i one koji ga slijede u Horosanu?" Odgovorio je: „Pričao nam je Ahmed b. Abdullah, a njemu Abdullah b. Ma'dan od Enesa sa lancem koji seže do Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem:

„U mom Ummetu će biti čovjek po imenu Muhammed ibn Idris (imam Šafija), bit će štetniji za moj ummet nego Iblis. U mom Ummetu će biti čovjek po imenu Ebu Hanife, on je Svjetiljka mog Ummeta."
(Lisanul-mizan, Ibn Hadžer, 5/7-8; Tarihu Bagdad, 5/309)

Ovaj apokrifni hadis suprostavlja se jasnom značenju Kur'ana. Svjetiljka Ummeta je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, kao što ga opisuje Allah Uzvišeni u Svojoj Knjizi:

*-„O vjerovjesniče, Mi smo te poslali kao svjedoka i kao donosioca radosnih vijesti i kao poslanika koji opominje, da – po Njegovom naređenju – pozivaš k Allahu, **i kao svjetiljku koja sija**."* (El-Ahzab, 45-46)

Pogledaj kako su slijepi sljedbenici svoje imame obukli u odoru nepogrješivog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Zato je nepridržavanje za jedan mezheb osnova kako bi se razlikovalo od slijeđenja onih koji su podložni greškama. Onaj koji slijepo slijedi mezheb u stvarnosti je izjednačio slijeđenje Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i slijeđenje pravnika koji može i pogriješiti, a i pogoditi Istinu.

POJAŠNJENJE SUŠTINE IMANA I ISLAMA

Napisao sam odgovor prema onome što mi je Allah Uzvišeni omogućio. Nema kretanja, nema snage osim sa Allahom Uzvišenim i Velikim! Moja Uputa je samo kod Allaha i On Jedini daje Uputu prema pravom cilju.

Znaj da mnogi pripadnici Islama, 'učenjaci', a kamoli oni koji nemaju znanja, tvrde da se musliman mora pridržavati jednog od mezheba koji se pripisuju imamima kao što su **Ebu Hanife**, **Malik**, **Šafija** i **Ahmed**.

Ovo je greška i neznanje onoga ko to kaže, te nepoznavanje Islama. U poznatom i vjerodostojnom hadisu Džibrila, se navodi da je Džibril, alejhisselam, upitao Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o Islamu, pa je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u odgovoru rekao: **„Da svjedočiš da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, te da klanjaš namaz, daješ zekat, postiš ramazan i obaviš hadždž, ako si u mogućnosti putovati." Upitao ga je: „A**

šta je iman?“, pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio: „Da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan i da vjeruješ u određenje Njegovog dobra i Njegovog zla.“Upitan je: „A šta je ihsan?“, pa je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio: „Ihsan je da obožavaš Allaha Uzvišenog kao da Ga vidiš, jer ako Ga ne vidiš On tebe vidi.“

(El-Buhari, 1/114; Muslim, 1/164)

U hadisu od Abdullaha b. Omera, radijallahu anhu, navodi se da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: **„Islam je sazdan na pet stvari: svjedočenju da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, obavljanju namaza, davanju zekata, postu ramazana i obilasku Ka'be, ko je u mogućnosti putovati.**“

(El-Buhari, 1/49; Muslim, 1/176-177)

Muslim od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je neki čovjek došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: **„Allahov Poslaniče, uputi me na djelo koje, kada budem činio, ući ću u Džennet.“ Rekao mu je: „ Da svjedočiš da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, da obavljaš namaz, daješ zekat i postiš ramazan.“ Čovjek je rekao: „Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, nit ću šta dodavati na to niti oduzimati!“ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: „Beduin je uspio, ako je rekao istinu.**“ (El-Buhari, 3/261; Muslim, 1/174)

Komentatori hadisa kažu da hadždž u ovoj predaji nije spomenut jer do tada nije bio još propisan.

U **Sahihul-Buhariju**, također, iz hadisa Enesa prenosi se da je rekao: „**Dok smo bili sa Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, u mesdžid je ušao neki čovjek na devi. Zatim joj je naredio da legne i zavezao njen povodac. Upitao je:**

„Ko je Muhammed?" Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, je bio među njima naslonjen (o nešto). Rekao je: „Ovaj bijeli čovjek koji je naslonjen." Čovjek mu reče: „Ti si sin Abdulmuttalibov?" Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: „Odazivam ti se!" Čovjek reče: „Ja ću te upitati i bit ću oštar u pitanjima, pa zato u duši nemoj osjetiti prijekor prema meni." Rekao je: „Upitaj što želiš!" „Pitam te, tako mi tvoga Gospodara i Gospodara onih prije tebe, je li te Allah poslao svim ljudima?" Rekao je: „Allahu moj, da!" Rekao je: „Zaklinjem te Allahom, je li ti Allah naredio da ovu milostinju uzimaš od naših bogataša i podijeliš je našoj sirotinji?" Odgovorio je: „Allahu moj, da!" Čovjek reče: „Vjerujem u ono s čime si došao. Ja sam izaslanik mome narodu. Zovem sam Dammam b. Sa'lebe, brat plemena Benu Sa'ada b. Bekra."

(El-Buhari, 1/148; En-Nesai, 4/24; Ed-Darimi, 1/165-167)

Ovo je Islam kojeg je Allah naredio Svojim robovima, a Muhammeda, alejhi sellam, poslao radi njegovog pojašnjenja.

Korist: Ovim hadisima želi se pojasniti lahkoća Islama onome ko ga želi prihvatiti. Dovoljno je izgovoriti šehadet srcem i izvršavati pet ostalih temelja. Sporedna pitanja, slijeđenje mezheba ili ne, nije uslov za ulazak u Islam. Islamskom Ummetu je dovoljno da izdvoji grupu koja će se podučiti ovim pitanjima i davati im pravna rješanja za njihove novopridošle nedoumice.

STRIKTNO SLIJEĐENJE JEDNOG OD ČETIRI MEZHEBA NIJE NI OBAVEZNO, A NI POHVALNO

Mezhebi su mišljenja učenjaka, njihova shvatanja pojedinih šerijatskih pitanja i idžtihadi. Na ova mišljenja,

idžtihade i shvatanja Allah Uzvišeni, a ni Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nisu obavezali nijednog sljedbenika, jer su ona mogu biti tačna a i netačna.

Čista tačnost je samo u onome što je potvrđeno od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Mnogo puta se desilo da imami zastupaju određeno pitanje, a onda im se istina razjasni i napuste to mišljenje.

Prema tome, onaj ko želi ući u Islam i zadobiti počast vjerovanja, obavezan je da posvjedoči da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, te da klanja pet obaveznih namaza, daje zekat, posti ramazan i obavi hadždž ako je u mogućnosti.

Slijeđenje jednog od četiri mezheba ili drugih nije obavezno niti pohvalno.

Muslimanu nije dužnost da se striktno pridržava jednog od njih (mezheba). Ako se striktno jednog od njih prihvati u svakom šerijatskom pitanju, onda je fanatik, grješnik i slijepi sljedbenik. Spada u one koji su rastočili svoju vjeru i postali grupacije. Uzvišeni Allah je zabranio razilaženje u Vjeri. On kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-*„Tebe se ništa ne tiču oni koji su vjeru svoju raskomadali i u stranke se podijelili, Allah će se za njih pobrinuti. On će ih o onome što su radili obavijestiti."* (El-En'am, 159)

-*„Bojte se Njega i obavljajte molitvu, i ne budite od onih koji Mu druge ravnim smatraju, od onih koji su vjeru svoju razbili i u stranke se podijelili; svaka stranka zadovoljna onim što ispovijeda."*

(Er-Rum, 31-32)

Islam je jedinstvena vjera. U njoj nema pravaca ni tarikata koje je obavezno slijediti, osim pravca i Upute Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„*Reci: "Ovo je put moj, ja pozivam k Allahu, imajući jasne dokaze, ja, i svaki onaj koji me slijedi.*" (Jusuf, 108)

Oko ovih mezheba došlo je do razilaženja između slijepih sljedbenika koji nemaju znanja. Uzvišeni kaže:

-„*i pokoravajte se Allahu i Poslaniku Njegovu, i ne prepirite se da nebiste klonuli i bez borbenog duha ostali.*" (El-Enfal, 46)

Uzvišeni je naredio jedinstvo i pridržavanje za Njegovu Knjigu. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„*Svi se čvrsto Allahova užeta držite i nikako se ne razjedinjujte*!" (Ali Imran, 103)

TEMELJ VJERE ISLAMA JE PRAKTIKOVANJE ALLAHOVE KNJIGE I SUNNETA ALLAHOVOG POSLANIKA, sallallahu alejhi ve sellem

To je istinska vjera, a njen temelj i osnova su Knjiga i Sunnet. Oni su mjesto povratka kada se muslimani raziđu. Ko razilaženje vrati na nešto drugo mimo njih nije vjernik. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„***I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće biti vjernici dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore.***" (En-Nisa, 65)

Nijedan imam nije rekao: 'Slijedite me!', u mišljenjima koje je zastupao, već su govorili: 'Uzimajte odakle i mi uzimamo'. Mezhebima je mnogo toga pridodato iz shvatanja posljednjih generacija.

Korist: Mezhebizam slijepe sljedbenike nije samo potakao na davanje prednosti mišljenjima ljudi nad Kur'anom i vjerodostojnim Sunnetom, već je uzrokovao da zaborave ispravna mišljenja koja su govorili imami, Allah im se smilovao. Zadovoljili su se mišljenjima posljednjih generacija misleći, bez ikakvog ralikovanja i istraživanja, da su to mezhebi imama. To je samo radi njihove žestoke pristrasnosti. Poznato da su imami svoje pravce zapisali u knjigama i pohranili ono što su mislili da je ispravno prema vlastitom idžtihadu.

Imam **Malik**, Allah mu se smilovao, svoj pravac je pohranio u '**El-Muvettau'**, a imam **Šafija** u knjzi '**El-Umm**' i '**Er-Risaleh**'. Ako želimo znati mezheb jednog od ovih imama povratit ćemo se na njihova mišljenja. Nije potrebno da ih tražimo u knjigama koje nisu njihove.

Da bi to još bolje pojasnili, kažemo: Često se imamu **Maliku**, **Ahmedu**, **Šafiji** i **Ebu Hanifi** pripisuju fetve koje oni nisu izdali ni govorom ni djelom. Tako malikije puštaju ruke u namazu i donose kunut-dovu na sabahu, dok vidimo da imam **Malik** navodi u **El-Muvettau** (1/158) poglavlje „Stavljanje desne na lijevu ruku u namazu", a jedna od predaja je ona koju prenosi Abdulkerim b. Ebi El-Meharik el-Basri koji kaže: „Od govora vjerovjesništva je: 'Kada se ne stidiš čini šta želiš', stavljanje jedne ruke na drugu u namazu, požuriti sa iftarom i oduljiti sa sehurom."

Posljednje generacije malikija dokazuju da je imam Malik puštao ruke u namazu, što je neznanje o njihovom mezhebu kojeg slijepo slijede. Zapravo, Dža'fer b. Sulejman,

namjesnik Medine, bičevao je imama **Malika** 146.h.g., pa mu je ruka iskočila iz zgloba na ramenu. Nije mogao staviti jednu ruku na drugu u namazu. To se prenosi u knjizi **El-Intika** (44). Uz to treba znati da je imam Malik napisao El-Muvetta dvije godine poslije ovog događaja.

Imam Malik također, prenosi (1/159) u poglavlju o kunut-dovi na sabahu: „Ibn Omer, radijallahu anhu, nije učio kunut-dovu ni na jednom od namaza."

Imamu Šafiji iz neznanja se pripisuje da je salavat na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, samo Sunnet, dok u knjizi **El-Umm** (1/117) on kaže: „Allah je propisao kao obavezu salavat na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa kaže: -„*Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljate ga i vi i šaljite mu pozdrav*!" (El-Ahzab, 56) Nema prečeg mjesta za obavezivanje salavatom na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, do namaza. Također, dokaz smo našli i kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u kojem se kaže da je salavat na njega obaveza u namazu. Allah najbolje zna."

U knjigama zadnjih generacija **hanefija**, kao što je '**Hulasatul-Kidani**', navodi se da je od zabranjenih stvari u namazu pokazivanje prstom na tešehhudu, kao što to rade sljedbenici hadisa.

U knjizi '**Fethul-Kadir**' od **Ibnul-Humama**, a **on je jedan od hanefijskih velikana**, navodi se: „**Pokazivanje prstom na tešehhudu je Sunnet, a ko kaže da nije. postupio je suprotno predajama i njihovom shvatanju. Muhammed b. El-Hasen eš-Šejbani, učenik Ebu Hanife u El-Muvettau prenosi da je to Sunnet.**"

Zar ovi primjeri nisu jasan dokaz da je mezhebska pristrasnost smutnja koja je zavela muslimane sa puta najboljih generacija?

U tome ima i mnogo grešaka i šerijatskih pitanja koja su nastala na osnovu pretpostavke, a da ih ijedan od imama kome se pripisuje mezheb vidi, odrekao bi ga se, a i onih koji su iznosili takva mišljenja. Svaki onaj za koga se pouzdano zna da je imao znanje i vjeru iz reda imama Ispravnih prethodnika, pridržavao se vanjskog značenja Kur'ana i Sunneta. Ljude su posticali na pridržavanje i prakticiranje ova dva izvora, a to je potvrđeno od imama **Ebu Hanife**, **Malika**, **Šafije**, **Ahmeda**, **Sufjana Es Sevrija**, **Sufjana ibn Ujejne**, **El-Hasena el-Basrija**, **Kadije Ebu Jusufa Jakuba**, **Muhammeda ibn El-Hasena eš-Šejbanija**, **Abdurrahmana el Evzaija**, **Abdullaha ibn El-Mubareka**, **Imama El-Buharije**, **Muslima,** i drugih, neka im se Allah svima smiluje.

Svaki od njih je upozoravao na novotariju u Vjeri i na slijepo slijeđenje ljudi koji su izloženi greškama, a samo je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nepogrješiv. Ostali, kako god bilo, izloženi su greškama. Njihov govor se prihvata kada se slaže sa Kur'anom i Sunnetom, a odbacuje ukoliko se suprostavi, kako god bilo. Tako je **imam Malik** rekao: „Od svakog čovjeka se prihvata, a može biti i kritikovan, osim stanovnika ovog kabura". Tada je pokazao na kabur Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

(Džami'u bejanil-ilmi ve fadlihi, 1/91)

Ovim putem su išli varolizatori šerijatskih tekstova iz reda četverice imama, a i drugih. Svaki od njih upozoravao je na slijepo slijeđenje, jer je Allah Uzvišeni u Svojoj Knjizi na više mjesta prekorio slijepe sljedbenike. Većina onih koji su uznevjerovali, iz prvih i zadnjih generacija čovječanstva, postali su nevjernici zbog slijepog slijeđenja svećenika i monaha, poglavara i očeva.

Od imama **Ebu Hanife**, **Malika**, **Šafije**, **Ahmeda** i drugih vjerodostojno se prenosi da su rekli:

„Nije nikome dozvoljeno da daje fetve na osnovu našeg govora ili da uzima naše mišljenje dok ne sazna odakle smo ga uzeli.“

(El-Intika, Ibn Abdulberr, 145; I'alamul-muvekki'in, Ibn Kajjim, 2/309)

Svaki od njih je jasno rekao: **„Ako je hadis ispravan, on je moj mezheb.“**

(Resmul-mufti, Ibn Abidin, 1/4; Ikazul-himem, El-Fullani, 62)

Također su govorili: **„Kada iskažem mišljenje, izložite ga pred Allahovu Knjigu i Sunnet Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ako bude u suglasnosti sa njima, prihvatite ga, ako bude u suprotnosti, odbacite ga. Moje mišljenje udarite o zid.“**

(El-Medžmu'u, En-Nevevi,1/63; I'alamul-muvekki'in, Ibn Kajjim,)

Ovo su izreke imama velikana, neka ih Allah Uzvišeni uvede u Kuću mira!

Međutim, na veliku žalost zadnje generacije slijepih sljedbenika i pisaca koji su ispisali knjige, ljudi smatraju da su učenjaci i nepogrješivi mudžtehidi. Oni su obavezali ljude da slijede jednog od imama i njegov poznati mezheb.

Poslije tog obavezivanja zabranili su uzimanje i postupanje po mišljenjima drugih, kao da su imama i njegov mezheb načinili vjerovjesnikom kome se dužnost pokoravati. Kamo sreće da rade po mišljenjima samih imama? Nego, većina o samom slijeđenom imamu poznaje samo ime.

Posljednje generacije su izmislile neka pitanja, izumile mezhebe i pripisali ih imamu. Onaj koji dođe poslije, misli da je to mišljenje imama ili njegovih zagovornika. Ustvari, to je u potpunoj suprotnosti sa onim što je imam rekao ili ga potvrdio. On je čist od onoga što mu je pripisano.

Tako su mnogi iz posljednjih generacija **hanefija** rekli da je haram pokazivati kažiprstom na sjedenju u namazu ili da se pod Allahovom Rukom misli na Njegovu moć, te da je On Svojim bićem na svakom mjestu i da se nije nad Aršem uzvisio.

Ovim i sličnim stvarima razbilo se jedinstvo muslimana. Njihova zajednica se razišla, a slabe tačke su se proširile, horizonti su se ispunili licemjerstvom i razmiricama. Jedni druge su počeli proglašavati novotarima, a svaka skupina je svoje protivnike počela optuživati za zabludu i radi namjanje stvari. Čak su jedni druge proglašvali nevjernicima, borili su se jedni protiv drugih i tako postali su primjer za ono čemu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

„Moj Ummet će se razići na sedamdeset i tri skupine, sve su u Vatri osim jedne.“ Rečeno je: „A ko su oni, Allahov Poslaniče?“ Odgovorio je: „Oni na čemu sam ja i moji ashabi.“ (Et-Tirmizi, 2641; El-Hakim, 128-129)

ZADNJE GENERACIJE SU NAPRAVILE IZMJENE OBAVEZUJUĆI SLIJEPO SLIJEĐENJE JEDNOG ČOVJEKA, PA SU SE I ONI RAZIŠLI

Tako mi Allaha Velikoga, kada su muslimani bili potpuni i istinoljubivi prema Islamu bili su potpomognuti i osvajali su druge države. Ponosno su nosili zastave svoje Vjere. To su bile ispravne halife i njihovi sljedbenici po dobru, neka je Allah sa njima zadovoljan. Međutim, kada su muslimani izmijenili naredbu Gospodara svjetova, Allah ih je kaznio promjenom blagodati. Oduzeo im je državu i ukinuo hilafet, a o tome svjedoče mnogobrojni ajeti.

Od mnoštva stvari koje su promijenili je i prihvatanje posebnih mezheba i fanatična pristrasnost njima, makar i sa neistinom. Ovi mezhebi su novotarije koje su se uvele poslije prva tri stoljeća. U to nema ni najmanje sumnje, a svaka noovtarija, za koju postoji uvjerenje da je dio Vjere i da za nju ima nagrada, je ustvari zabluda. Ispravni prethodnici (selefu salih) držali su se Kur'ana i Sunneta, onoga što na njih ukazuje i koncenzusa ovog Ummeta. Bili su pravi muslimani, neka im se Allah smiluje, neka bude zadovoljan s njima i neka im podari zadovoljstvo. Neka nas Allah proživi sa njima.

Kada su se mezhebi proširili, iz njih je proisteklo razjedinjavanje zajedničke riječi, a jedni druge su počeli optuživati za zabludu. Na kraju su izdali fetve da **hanefiji** nije dozvoljeno stupiti u namaz koji predvodi **šafija**, iako su govorili da su pripadnici četiri mezheba ehlis-sunnet. Međutim, njihovi postupci to poriču i dokazuju kontradiktornost i neispravnost njiihova govora. Iz ovih novotarija su se izrodila četiri mihraba u El-Mesdžidul-Haramu. Tako je broj džem'ata postao veliki. Svaki mezhebaš je čekao formiranje džemata svog mezheba. Putem ovakvih i sličnih novotarija Iblis je ostvario svoj cilj, a on je razbijanje muslimana i rasparčavanje njihovog jedinstva. Allahu se utječemo od toga!

Korist: **Neki su stigli na stepen da su davali fetvu o nedozvoljenosti ženidbe hanefije sa šafijkom, jer je ona nevjernica**. To se nalazi u knjizi **Šemsuddina Muhammeda El-Kahšanija** u komentaru knjige, '**Džami'ur-rumuz**'. Drugi je po imenu 'Muftija ljudi i džinna', izdao fetvu o dozvoli takvog braka analogno na dozvolu ženidbe sa kršćankom ili židovkom.

Ova analogija iziskuje da se šafija ne može nikako oženiti hanefijkom, kao što nije dozvoljeno da židov ili kršćanin oženi muslimanku.

Ibn Abidin u knjizi, '**Reddul-muhtar**' jasno kaže da su četiri posebna stajališta za mezhebe napravljena poslije 500 g.h., kada je nadvladala ljubav za pozicijama, a iskreni je prekorili. Međutim, loši učenjaci su je ukrasili vladarima. Neka se Allah smiluje **Abdullahu ibn El Mubareku** koji je rekao: „A zar vjeru nisu upropastili kraljevi i zli svećenici i monasi?"

Šejh Ahmed Šakir u komentaru '**Sunenu Et-Tirmizija'** (1/432) kaže: „Zapravo, do nas je došlo da je ovo nedjelo bilo činjeno i u mekkanskom Haremu i da su u njemu klanjala četiri imama koji su se pripisivali za četiri mezheba. Mi to nismo vidjeli, jer nas to doba nije dočekalo. Obavili smo hadž u doba kralja Abdulaziza b. Abdurrahmana Ali Su'uda i čuli kako je on dokinuo ovu novotariju, objedinivši ljude u Haremu oko jednog redovnog imama. Molimo Allaha da, iz Svoje vrijedne blagodati i pomoći, uputi učenjake Islama na ukidanje ove novotarije u svim džamijama On dobro čuje upućene dove."

DA LI ĆE ČOVJEK KADA UMRE BITI PITAN U KABURU O MEZHEBU ILI TARIKATU ?

Molim te Allahom Uzvišenim, pametni i pravedni muslimanu, da mi odgovoriš da li će insan kada umre u svom kaburu ili na Dan obračuna biti pitan: Zašto nisi prihvatio mezheb tog i tog ili zašto nisi ušao u tarikat tog i tog? Tako mi Allaha, u osnovi za to nećeš biti pitan.

Zapravo, bit ćeš pitan: Zašto si se pridržavao dotičnog mezheba ili prihvatio dotični tarikat? Ovo je bez sumnje uzimanje svećenika i monaha za bogove mimo Allaha. Ovi posebni mezhebi i poznati tarikati su novotarije u vjeri, a svaka novotarija je zabluda.

Čovječe, bit ćeš pitan o onome što ti je Allah dao u obavezu u vidu vjerovanja u Allaha i Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i postupanja po toj obavezi. Ta obaveza ne podrazumijeva da se prihvatiš određenog mezheba ili određenog tarikata. Postupanje po tom uvjerenju iziskuje činjenicu da ćeš biti pitan o onome što nisi znao, iako su postojali učenjaci koji su znali Kur'an i Sunnet, te zašto nisi manje jasne činjenice vratio na presudu Kur'ana i Sunneta. To je vjera Islam s kojom je došao naš Poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem.

Zato, muslimanu, vrati se svojoj vjeri, a ona je postupanje po vanjštini Kur'ana i Sunneta i ono oko čega su se usaglasili prethodnici našeg Ummeta i dobri imami. U tome ti je spas i sreća. Budi musliman koji ispovijeda jednoću Allahu, obožavaj samo Allaha, samo Njega moli, samo se Njega plaši, budi brat svakom muslimanu, voli im ono što voliš i sebi, dovoljno ti je ono što je prenio imam **Et-Tirmizi** u **Sunenu** od El-Irbada b. Sarije, radijallahu anhu, da je rekao: **„Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nam je držao veoma rječit govor poslije sabah-namaza. Oči su od njega zasuzile, a srca se preplašila. Neki čovjek reče: „Ovo je oproštajni govor, pa šta nam oporučuješ, Allahov Poslaniče?" Rekao je: „Oporučujem vam bojazan od Allaha, poslušnost i pokornost pa makar vam nadređeni bio abesinski rob. Onaj koji od vas poživi, vidjet će mnoga razilaženja. Čuvajte se izmišljenih stvari, jer su one zabluda. Ko to od vas doživi, neka se pridržava moga Sunneta i sunneta upućenih halifa. Svojim se očnjacima za njih prihvatite!"**

(Sahih, Ebu Davud, 4607; Et-Tirmizi, 2676)

Ako je tako, strogo se čuvaj slijepog slijeđenja! Nema sumnje da onaj ko se prihvati samo jednog mezheba u svakom šerijatskom pitanju, sigurno će ostaviti prakticiranje

mnogih ispravnih hadisa, pa čak im se i usprotiviti. Nema sumnje da je to sama zabluda. Zato su mnogi varolizatori iz reda **hanefij-skih** učenjaka, a i drugih, jasno rekli: '**Nije obaveza slijediti striktno jedan mezheb**'. To se spominje u knjizi '**Et-Tahrir**' od **El-Kemala Ibnul-Humama**, te na početku knjige '**Reddul-muhtar**' od **Ibn Abidina eš-Šamija**. Mišljenje o obaveznosti pridržavanja samo jednog mezheba je veoma slabo.

OSNOVE MIŠLJENJA O OBAVEZNOSTI SLIJEĐENJA ODREĐENOG MEZHEBA SAZDANI SU NA POLITIČKIM PRILIKAMA

Mišljenje o obaveznosti slijeđenje određenog mezheba sazdano je na političkim zahtjevima, okolnostima vremena i duševnim ambicijama, kao što to nije skriveno inteligentnom čovjeku koji je dobro obaviješten o historijskim činjenicama, što ćemo bolje pojasniti. Obaveza je spoznati istinu i postupati po njoj.

Znaj da je istinski mezheb, koji smo dužni slijediti, mezheb našeg Muhammeda, Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. On je najveći imam (El-Imam El-E'azam) kojeg je dužnost slijediti, a zatim mezheb njegovih upućenih nasljednika, neka je Allah s njima zadovoljan. Nije nam naređeno da ikoga striktno i pojedinačno slijedimo osim Muhammeda, Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-*„ono što vam Poslanik kao nagradu da to uzmite, a ono što vam zabrani ostavite."* (El-Hašr, 7)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: **„Držite se moga Sunneta i sunneta upućenih halifa."**

Imami **Ebu Hanife** i **Malik**, kao ni jedan drugi, nisu rekli: 'Uzmite moje mišljenje' ili 'Prihvatite moj mezheb'. Čak to nisu rekli ni Ebu Bekr ni Omer, radijallahu anhum. Zapravo, oni su to zabranjivali. Ako je temelj takav, odakle su onda došli mezhebi? Zašto su se proširili i dati kao obaveza muslimani-ma? Razmisli i uoči da su se proširili samo poslije odlaska najboljih generacija. U obavezu su ih stavili samo tiranski namjesnici, vladari neznalice i zalutali učenjaci.

ED-DEHLEVIJEV ZAKLJUČAK DA JE MEZHEB NOVOTARIJA

Velijjullah Ed-Dehlevi u svojoj knjizi '**El-Insaf**' (68) kaže: „Znaj da ljudi u prvom i drugom stoljeću nisu bili usaglašeni oko slijepog slijeđenja jednog dotičnog mezheba. Ebu Talib el-Mekki u knjizi 'Kutul-kulub' kaže: „Knjige i zbirke su izmišljene, a i govor o izrekama ljudi, te fetve po mezhebu jednoga čovjeka, uzimanje njegovog mišljenja, pričanje o njemu u svakoj stvari i učenje fikha u okviru samo jednog mezheba. Ljudi u starijem dobu, prvom i drugom stoljeću, nisu bili na tome."

Poslije prva dva stoljeća došlo je do razdvajanja, ali ljudi u četvrtom stoljeću nisu bili usaglašeni oko čistog slijepog slijeđenja jednog mezheba, učenja fikha u njemu i prenošenja mišljenja iz njega. To se očituje iz proučavanja. Ljudi su bili na dva stepena: učenjaci i obični ljudi. Najbolji obični ljudi su u pitanjima, oko kojih je postojao koncenzus u kojem nema razilaženja između muslimana (tj. velike većine mudžtehida), slijedili su samo Zakonodavca. Naučavali su abdest, gusul, propise o namazu, zekatu i slično od svojih očeva i obližnjih učenjaka. Po tome su hodili. Kada bi im se desio kakav neobičan događaj tražili bi rješenje od bilo kojeg muftije kojeg bi našli, bez određivanja posebnog mezheba.

Ibnul-Humam na kraju knjige '**Et-Tahrir**' kaže: „Jedanput su pitali jednog, drugi put drugog, ne pridržavajući se striktno jednog muftije." U prethodnom govoru u svojoj vrijednoj knjizi, '**Hudždžetullahil-baligah**', (1/153) prenio je govor **Ibn Hazma** potvrđujući da je slijepo slijeđenje haram i da nije dozvoljeno nikome da uzme tuđe mišljenje bez dokaza, osim od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jer Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„*Slijedite ono što vam se od Gospodara vašeg objavljuje i ne uzimajte, pored Njega, nekog drugog kao zaštitinika*!" (El-E'araf, 3)

-„*A kada im se rekne: "Slijedite Allahovu Objavu!" – oni odgovaraju: "Nećem, slijedit ćemo ono na čemu smo zatekli pretke svoje." – Zar i onda kada im preci nisu ništa shvaćali i kada nisu na pravom putu bili?!*" (El-Bekare, 170)

Hvaleći one koji nisu slijepi sljedbenici kaže:

-„*koji Kur'an slušaju i slijede ono najljepše u njemu; njima je Allah na pravi put ukazao i oni su pametni.*" (Ez-Zumer, 18)

-„*O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i predstavnicima vašim. A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allah i u onaj svijet; to vam je bolje i za vas rješenje ljepše.*" (En-Nisa, 59)

Uzvišeni Allah nije dozvolio da se prilikom razilaženja vratimo na išto drugo osim Kur'ana i Sunneta. Zabranio je da se tom prilikom vraćamo na nečije mišljenje, jer ono nije dio Kur'ana i Suneta. Ispravno se prenosi koncenzus ashaba, od prvog do zadnjeg, kao i koncenzus tabiina, od prvog do zadnjeg, te koncenzus tabitabiina, od prvog do zadnjeg, o sprječavanju i zabrani da se ciljano uzima mišljenje jednog od njih ili njihovih prethodnika, tako što će se u potpunosti slijepo slijediti. Neka zna onaj koji uzima u potpunosti sva

mišljenja jednog učenjaka kao **Ebu Hanife**, **Malika**, **Šafije** ili **Ahmeda**, ne uzimajući druga mišljenja pored njihovih, neoslanjajući se na ono što je došlo u Kur'anu i Sunnetu, i neprelazeći se na mišljenje drugih, da se suprotstavio koncenzusu učenjaka cijelog Ummeta, od prvog do zadnjeg, sa sigurnošću oko koje nema nimalo dvojbe. Takav sebi neće naći prethodnika ili čovjeka kroz prva tri pohvaljena stoljeća da je slijedio drugi put mimo puta vjernika. Utječemo se Allahu od ovakve pozicije. Također, svi ovi učenjaci su zabranjivali da se drugi slijepo slijede, ali su im se suprostvaili oni koji su ih slijepo slijedili.

Tako Imam **El-'Izz ibn Abdusselam** spominje u svojoj knjizi, '**Kavaidul-ahkam fi mesalihil-enam**', i šejh **Salih El-Fullani** u knjizi, '**Ikazu himem ulil-ebsar**'.

Čudno je da slijepi sljedbenici ovih proširenih i izumljenih mezheba, kojih se fanatično pridržavaju, slijede ono što se pripisuje njihovom mezhebu, iako su sasvim udaljeni od dokaza. Uvjereni su kao da mezheb dolazi od Vjerovjesnika i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovo je vid zastranjivanja od Istine i udaljenosti od cilja. Vidjeli smo da su ovi slijepi sljedbenici uvjereni da je nemoguće da njihov imam pogriješi i da ono što je rekao je sušta istina i tačnost, a u svom srcu skriva namjeru da neće ostaviti svoje slijeđenje pa makar došao dokaz koji je u suprotnosti.

Ovim se ostvaruju predaje koje prenosi imam **Et-Tirmizi** i drugi od Adijja b. Hatema, radijallahu anhu, da je rekao: **„Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako uči:** "*Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina, a naređeno im je da se samo jednom Bogu klanjaju, - nema boga osim Njega.* "

(Et-Tevbe, 31)

Rekao sam: 'Allahov Poslaniče, oni ih nisu obožavali!"

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je odgovorio: „Kada bi im oni nešto dozvolili i oni bi to smatrali dozvoljenim, a kada bi im zabranili i oni bi smatrali zabranjenim. To je njihovo obožavanje!“

(Hasen, Et-Tirmizi, 5/278; El Bejheki u Es-Sunenul-kubra, 10/116)

KO PRISTRASNO SLIJEDI NEKOG DRUGOG MIMO ALLAHOVOG POSLANIKA, sallallahu alejhi ve sellem, ZALUTALI JE NEZNALICA

Muslimani! Ako slijedimo mezheb jednog čovjeka, a do nas dopre hadis nepogrješivog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kojeg nam je Allah u obavezu stavio slijediti, pa ostavimo njegov hadis i počnemo slijediti tog čovjeka i njegov mezheb, ima li onda od nas nepravednijih ljudi? Šta će nam biti opravdanje kada ljudi stanu pred Gospodara svjetova?

Onaj koji pristrasno pristupa određenoj osobi mimo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i smatra da je njegovo mišljenje tačno i da ga je obavezno slijediti, bez osvrta na ostale imame, taj je zalutali neznalica.

Čak može biti i nevjernik od kojeg se traži pokajanje, a ako se ne pokaje nad njim će se izvršiti smrtna kazna. Kada je uvjeren da je ljudima dužnost slijediti jednog dotičnog od ovih imama, stavio ga je na stepen Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a to je nevjerstvo. Najviše što se može reći jeste da obični čovjek treba slijediti jednog od imama, bez posebnog i striktnog određivanja. Onaj koji voli imame prema njima izražava prijeteljstvo i slijedi svakog od njih. Takav čini dobro djelo prema onome što mu se očituje da je u saglasnosti sa Sunnetom.

Ko se fanatično pridržava jedne dotične osobe od imama, bez tabiina, on je na stepenu onoga ko se fanatično pridržava jednog ashaba u odnosu na ostale, kao što to rade rafidije, nasibije i haridžije.

Ovo su putevi sljedbenika novotarije i zablude za koje je potvrđeno u Kur'anu i Sunnetu i koncenzusom učenjaka da su osuđeni i izašli van okvira Istine.

Šejhul-islam **Ahmed Ibn Tejmijje** u knjizi, '**El-Fetava el-Misrijje**' spominje: „Ako čovjek slijedi Ebu Hanifu, Malika, Šafiju ili Ahmeda, npr., pa vidi da su u drugim šerijatskim pitanjima mezhebi drugih jači i bude ih u tome slijedio, uradio je dobro djelo i za to, bez ikakvog sporenja među učenjacima, neće biti prekoren u svojoj vjeri ili pravednosti. Zapravo, ovaj je preči i bliži istini i draži Allahu i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, od onoga koji se fanatično pridržava određene osobe pored Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Tako se neki fanatično pridržavaju Ebu Hanife i misle da je mišljenje tog dotičnog pojedinca ispravno i da ga je potrebno slijediti izbjegavajući imama koji mu se u tome suprostavio. Ko ovo učini. neznalica je. Čak može biti i nevjernik, a utječemo se Allahu od toga!"

U knjizi '**El-Kada**,' šejh **Tekijjuddin ibn Tejmijje** kaže: „**Ko stavi u obavezu slijepo slijeđenje određenog imama zatražit će se od njega pokajanje, a ako se ne pokaje bit će ubijen, jer je takvo obavezivanje davanje drugima mimo Allahu učešća u zakonodavstvu koje je jedno od odlika Njegovog Gospodarstva.**"

U knjizi, '**El-Ikna**', stoji: „Pridržavanje određenog mezheba i zabrana prelaska u drugi nije poznato. Veliki dio učenjaka nikoga ne obavezuju slijeđenjem određenog mezheba i niko neće biti slijeđen u svome suprostavljanju

Allahu i Njegovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem. Allah Uzvišeni je svakome, u svakoj situaciji, naredio pokornost Njegovom Poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem.“

IBNUL-HUMAMOV ZAKLJUČAK DA PRIDRŽAVANJE ZA ODREĐENI MEZHEB NIJE POTREBNO

El-Kemal b. El-Humam u knjizi ‘**Et-Takrir vet-tahbir**’, koja govori o metodologiji islamskog prava u **hanefijskoj** pravnoj školi, spominje, prema vjerodstojnom mišljenju, da uzimanje posebnog mezheba nije obavezno, jer je slijeđenje mezheba neobavezno.

Obavezno je samo ono što Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, stavi u obavezu, a oni nisu nikome stavili u obavezu da se pridržavaju mezheba ijednoga imama slijepo ga slijedeći u Vjeri u svemu što čini i izbjegava.

Prve tri generacije su se složile oko mišljenja neobaveznog slijeđenja određenog pravca (mezheba), mada većina slijepih sljedbenika govori: ‘Ja sam hanefija’, ‘Ja sam šafija’ i sl., neimajući znanja o pravcu svoga imama.

Oni ne postaju sljedbenici samim izjavama. Kada bi čovjek rekao: ‘Ja sam islamski pravnik’ ili ‘pisac’, ne bi to postao samo zbog svoje izjave. Isto tako, oni koji se deklarišu kao sljedbenici imama veoma su udaljeni od znanja o biografiji svoga imama. Kako je onda ispravno da se neko pripiše imamu samo na osnovu odgoljene tvrdnje i govora koji je lišen svakog značenja? Zato, razmisli!

U knjizi '**Ikazu himem ulil-ebsar**', **El-Fullani**, pojašnjavajući razliku između pravog i slijepog sljedbenika, kaže: „Slijepi sljedbenik ne pita za Allahov propis i propis Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nego pita za mezheb svoga imama, pa makar mu bilo jasno da se mezheb njegovog imama suprostavlja Allahovoj Knjizi i Sunnetu Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem! Ali, ni tada se ne bi povratio. **Pravi sljedbenik pita za Allahov propis i propis Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.** Ne pita za mišljenje drugog i njegov mezheb. Kada bi mu se desio neki drugi događaj ni bi bio obavezan da upita prvog učenjaka o njemu, nego bilo kojeg koga sretne. Nije mu dužnost da ispoljava robovanje Allahu s mišljenjem prvog, tako da ne čuje mišljenje drugih, kao što mu nije ni dužnost da se fanatično pridržava prvog i pomaže ga tako da kada bi znao da se tekst Kur'ana i Sunneta suprostavljaju njegovoj fetvi, ne bi se na njih obazirao. Ovo je razlika između slijepog slijeđenja posljednjih genracija i slijeđenja na kojem su bili ispravni prethodnici, a Allah Uzvišeni najbolje zna."

Slijepo slijeđenje u Šerijatu označava povrat na mišljenje za koje govornik nema dokaza, što je u Šerijatu zabranjeno. Dosljedno slijeđenje podrazumijeva slijeđenje za koje sljedbe-nik ima potvrđen argument. Slijepo slijeđenje u Allahovoj vjeri je neispravno, a slijeđenje s dokazom je obavezno. Kada je pojmljivo da obični čovjek prihvati muftijino mišljenje, pa je čak to i obavezno, uz postojanje mogućnosti da muftija pogriješi, kako onda nije pojmljivo da prihvati Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis i prakticira Sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, poslije dokaza o njegovoj vjerodostojnosti sve dok ga ne bude prakticirao taj i taj? Njegovo mišljenje bi tada bilo uslov za prakticiranje Sunneta, a ovo je najneispravnija istina! Allah Uzvišeni je putem Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dao dokaze ljudi i zato nije moguće pretpostaviti

grešku onoga koji prakticira hadis ili po njemu daje fetvu nakon što ga je ispravno shvatio. Ovo se odnosi na one koji su sposobni shvatati šerijatske tekstove, a ako nisu, obaveza im je ono što je Allah Uzvišeni rekao, u prijevodu značenja ajeta:

-*„I prije tebe smo samo ljude slali kojima smo objavljivali, zato pitajte sljedbenike Knjige ako ne znate vi!”* (El-Enbija, 7)

Kada je onome koji traži fetvu, dozvoljeno se osloniti na pisani govor muftije ili kakvog šejha, oslanjanje na ono što su napisali povjerljivi od govora Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je preče. Ako se pretpostavi da određeni čovjek ne razumije hadis, on je poput onoga koji ne razumije muftijinu fetvu. Zato, neka pita onoga koji razumije njeno značenje. Isto se odnosi na hadis.

Rekli su: Predaja kao argument je iznad kijasa (analogije, idžtihada). Postupanje po hadisu je preče od postupanja po predaji od učenjaka.

Učenjak **Ibn Nudžejm el Hanefi** u knjizi ‘**El-Bahrur-Raik**’ kaže: „Postupanje po jasnom tekstu preče je od postupanja po analogiji. Dužnost je postupati po značenju hadisa.“

Rezime bi glasio: Prakticiranje hadisa od strane određenog pojedinca, prema ispravnom shvatanju vjerske koristi iz njega, je mezheb kod svih validnih učenjaka. Imam **Ebu Hanife** bi izdavao fetve i govorio: „Ovo je naša mogućnost saznavanja. Ko pronađe nešto jasnije od ovoga, bliži je ispravnosti.“

(Ovu predaju prenosi Eš-Šarani u knjizi Tenbihu el-Mugterrim)

Alijj El-Kari el Hanefi kaže: „Nije dužnost nijednom pripadniku ovog Ummeta biti hanefija, malikija, šafija ili hanbelija. Pojedincima je dužnost, pošto nisu učenjaci, da

upitaju one koji su vični znanju. Četverica imama su bili učenjaci. Zato je rečeno: 'Ko bude slijedio učenjaka ispravan će susresti Allaha'. Svaki obveznik šerijatskim tekstovima dužan je slijediti Poglavara svih vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem."

Korist: Ovo se odnosi na običnog čovjeka, tj., da se ne pridržava određenog mezheba niti posebno određenog imama. Ima pravo da od muftije traži dokaz, kao što ubirač zekata ili policajac traži potvrdu kada od njega zatraže da plati izvjesnu količinu imetka.

Mnogi ljudi misle da je izreka: 'Ko bude slijedio učenjaka ispravan će susresti Allaha.', govor Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Učenjaci kažu da ova predaja nema osnove, kao što se prenosi u knjizi, '**Silsiletul-ehadisid-daifeh**' (551), od šejha **El-Albanija**.

IMAM KOJI SE SLIJEDI I ZA KOJIM SE POVODIMO JE VJEROVJESNIK, sallallahu alejhi ve sellem

Učenjak **Abdulhakk Ed-Dehlevi** u knjizi, '**Šerhus-siratil-mustekim**', kaže: „Slijeđeni imam, za kojim se povodimo, uistinu je samo Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Slijeđenje nekoga drugoga pored njega je nezamislivo. Ovo je pravac ispravnih prethodnika (selefu salih). Neka nas Allah Uzvišeni od njih učini!"

Imam Šafija kaže: „Muslimani su se usaglasili da onome kome se jasno dokaže Sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nije mu dozvoljeno da ga ostavi radi mišljenja nekog drugog." (I'alamul-mevkki'in, Ibnul-Kajjim, 1/7)

Nema sumnje da su sljedbenici Istine samo oni koji dosljedno slijede Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i postupaju po njegovoj naredbi i djelima.

Ako ta djela imaju više verzija, nekada primjenjuju jednu nekada drugu. Također, poslije njega, sallallahu alejhi ve sellem, povode se za ispravnim i upućenim halifama i ashabima, neka je Allah s njima zadovoljan.

-„*Reci: "Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehe vam oprostiti!" – a Allah prašta i samilostan je.*"
(Ali Imran, 31)

ZBOG PRISTRASNOG SLIJEĐENJA MEZHEBA DESILO SE FRAKCIONAŠTVO I RAZILAŽENJE

Kada se prenosi veći broj predaja od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o nekim stvarima, a ne zna se koja je prije došla a koja kasnije, niti se zna za historijat tih predaja, dužnost ti je da ih sve izvršavaš, nekada jedne a nekada druge. Tada ćeš postupati po onome s čime je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i bit ćeš njegov sljedbenik. Međutim, ako odabereš dio, a negiraš drugi dio tih predaja, onda postoji velika bojazan za tebe. Ako budeš davao posebna neosnovana pojašnjenja za tekst, možda ćeš skrenuti sa Istine a da i ne osjetiš.

Kako može pristajati robu muslimanu da negira ono što je potvrđeno od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji ne govori po svome hiru, nego je sve Objava?

Kada su ljudi zapali u kušnju uzimajući dio tekstova Šerijata, a ostavljajući dio, pojavili su se ovi različiti mezhebi.

Govorili su: ‘Kod nas i kod vas’, ‘Vaše knjige i naše knjige’, ‘Naš mezheb i vaš mezheb’, ‘Naš imam i vaš imam’, a to je dalo sljedeći rezultat: mržnja, okretanje jednih od drugih, zavist, oholost, sve dok muslimani nisu doživjeli potpun kolaps. Njihova zajednica se rascjepkala postajući tako metom za Evropljane i tiranine. Zar svaki imam muslimana nije ujedno i naš imam s kojima ćemo biti zajedno proživljeni? Teško li se pristrasnim fanaticima! Allahu, uputi nas, a i njih na Pravi put!

Kada se ovo pitanje istinski prouči i valorizira, očitovat će ti se da su mezhebi prošireni i ukrašeni od strane neprijatelja Islama kako bi se muslimani razjedinili, a njihova snaga rastočila.

Mezhebe su izmislile neznalice oponašajući židove i kršćane koji su radili mnoge slične stvari. Pristrasne neznalice su uvijek bile većina u svakom dobu. Oni ne znaju za pravednost i umjerenost, a i ne prave razliku između istine i neistine.

Učenjaci **Ibn Abdul-Berr** i **Ibn Tejmijje**, kažu: „Ničije mišljenje se ne uzima u obzir kada postoji izreka Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koja je vjerodostojna. Najpreče je prihvatiti i postupati po Sunnetu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. To treba biti osobina svakog muslimana, a ne kako to čine sekte slijepog slijeđenja kada daju prednost mišljenju i mezhebu nad šerijatskim tekstovima. Kur’anu i Sunnetu se neće oponirati razumskim opcijama, duševnim zamislima i šejtanskom pristrasnoću, kao da se kaže: ‘Možda je mudžtehid došao u dodir sa ovim tekstom i ostavio ga zbog mahane koja mu se tom prilikom očitovala ili je došao do drugog dokaza’, i druge slične izjave koje su iznosili pristrasni pravnici i kojima su još više zaglupili neznalice slijepe sljedbenike. Zato, shvati!

Omer b. El-Hattab, radijallahu anhu, je rekao: „Sunnet je ono što su Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, postavili kao Sunnet. Nemojte pogrešno mišljenje napraviti Sunnetom za ovaj Ummet.“

Neka je Allah Uzvišeni zadovoljan s Omerom. Kao da je bio nadahnut da će se to dogoditi, pa je na to upozoravao. U ovim vremenima vidimo mišljenja suprotna Sunnetu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koja se kose i sa Allahovom Knjigom, kako su pretvorena u 'Sunnet' i za njih se vjeruje da su dio Vjere. Na ta mišljenja se vraćaju prilikom razilaženja i nazivaju ih mezhebima. Tako mi Allaha Velikog, to je uistinu velika nedaća i pristrasna uspaljenost kojom su pogođeni Islam i njegovi sljedbenici. Svi smo Allahovi i Njemu se vraćamo!

Imam Abdur-Rahman el-Evza'i kaže: „Pridržavaj se predaja Ispravnih prethodnika (selefu-salih), makar te ljudi odbacivali. Čuvaj se mišljenja ljudi, makar ih oni ukrašavali!“

Od Bilala b. Abdullaha b. Omera prenosi se da je Abdullah b. Omer, radijallahu anhu, rekao da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govorio: „**Nemojte uskraćivati ženama njihovo pravo da odu u džamije.**“
(El-Buhari, 1/222-223; Muslim, 2/32)

Bilal je tada rekao: „Što se mene tiče, sprječavat ću svoju ženu, a ko želi, neka ih pušta!“ Abdullah b, Omer mu se tada okrenuo i rekao: „Allah te prokleo! Allah te prokleo! Allah te prokleo! Slušaš govor koji ti prenosim od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da ih ne sprječavamo, a ti kažeš: „Mi ćemo ih sprječavati!“ Potom je zaplakao i srdit otišao.“ (El-Hakim u Ma'rifetu ulumil-hadis, 182; Muslim, 4/162-164)

Neka je Allah zadovoljan sa svim ashabima!

Korist: Dozvoljeno je ženi da izađe na namaz u džamiju nenamirisana, jer Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: „**Kada jedna od vas prisustvuje namazu u džamiji, neka se ne miriše.**“ (Muslim, 2/32), i pod uslovom da nema smutnje, jer **El-Buhari** (869) i **Muslim** (2/34) prenose da je Aiša, radijallahu anha, Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, supruga, rekla: „**Kada bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio šta su žene uvele, zabranio bi im odlazak u džamije kao što je to bilo zabranjeno židovskim ženama.**“

Zato je ženama bolje da borave u svojim kućama, jer su najbolje džamije za žene upravo njihove kuće. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: „**Čitavo tijelo žene je avret - stidno mjesto (treba ga pokriti), a kada izađe iz kuće šejtan je vreba. Licu svoga Gospodara je najbliža kada je u svojoj kući.**“ (Et-Tirmizi, 3/476; Ibn Huzejme, 3/93)

MEZHEB IMAMA EBU HANIFE JE PRAKTIKOVANJE KUR'ANA I SUNNETA

Od pisca "El-Hidaje fi revdatil-ulemaiz-zendusijje", prenosi se da je **Ebu Hanifi**, Allah mu se smilovao, rečeno: „Šta kada izneseš mišljenje, a Allahova Knjiga mu se protivi?“ Rekao je: „Ostavite moje mišljenje radi predaje od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.“ Rečeno je: „Ako se tom mišljenju protivi mišljenje ashaba?“ Odgovorio je: „Ostavite moje mišljnje radi mišljenja ashaba, radijallahu anhuma!“

U knjizi, "El-Ikna'a", **El-Bejheki** prenosi: „**Imam Šafija** upitan je: „Kada iznesem mišljenje, a predaja od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, mu se protivi, preče je prihvatiti ono što je potvrđeno od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Zato me nemojte slijepo slijediti i oponašati.“

Imamul-Haramejni je otvoreno iznio mišljenje imama Šafije i oko toga nema razilaženja.

U 'El-Kafiju' stoji: „Ako bi muftija mudžtehid izadao fetvu o nečemu, a vjerodostojno se potvrdi hadis od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji je u suprotnosti sa fetvom, obaveza je postupati po hadisu, jer mišljenje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, se ne stavlja na stepen muftijinog mišljenja."

Vjerodostojan hadis se nikako ne može staviti na stepen muftijinog mišljenja, a ako je muftijino mišljenje ispravno da bude šerijatski dokaz, onda je govor Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, preči."

Imam Ibnul-Kajjim u knjizi, "I'alamul-muvekki'in", (1/77) kaže: „Sljedbenici Ebu Hanife, Allah im se smilovao, saglasni su da se slabom hadisu daje prednost nad kijasom (analogijom) i mišljenjem. On je na tome sazadao svoj pravac."

Ko kaže da nije obavezno postupati po hadisu, ili da nije dozvoljeno, smatramo ga čovjekom koji želi odbaciti Allahov dokaz čistim fikcijama i maštom. Ovako musliman ne postupa.

Ko traži izgovora zato što se navodno ne može shvatiti, nije musliman. Kako, kada je Allah Uzvišeni objavio Svoju Knjigu da bi se po njoj postupalo i da bi se Njena značenja shvatala? Potom je Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, naređeno da je općenito pojasni svim ljudima. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta En-Nahl, 44:

- *„jasne dokaze i knjige. A tebi objavljujemo Kur'an da bi objasnio ljudima ono što im se objavljuje, i da bi oni razmislili."*

Kako se može reći da je njegov, sallallahu alejhi ve sellem, govor, koji je pojašnjenje ljudima, neshvatljiv osim jednom od njih? Prema njihovim tvrdnjama, u ovom vremenu nije shvatljiv nikome zato što nema mudžtehida na ovom dunjaluku već stotinama godina !? Možda su primjeri ovih izjava proizašli od onih koji su htjeli da se običnim ljudima ne razotkrije suština njihovog mišljenja koje je u suprotnosti sa Allahovom Knjigom i Sunnetom Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovo je došlo do stepena da je shvatanje Kur'ana i Sunneta, radi crpljenja propisa iz njih, kod njih postalo ograničeno na one koji se bave idžtihadom. Zatim su mudžtehidi nestali sa zemlje i među zadnjim generacijama su se pojavile ove izjave! Allah najbolje zna suštinu ove stvari!

Možda su neki to zabranili da drugi ne bi imali naklonost u davanju prednosti nekim mezhebima koji su u saglasnosti sa vanjskim značenjem Kur'ana i Sunneta, pa bi ih na kraju i prihvatili. Neki su tome dodali nedozvoljenost prelaska iz mezheba u mezheb, te nedozvoljenost uzimanja različitih propisa iz različitih mezheba, kako ljudi sebi ne bi otvorili put davanja prednosti jednom nad drugim mezhebom, i kako to, na poslijetku, niko ne bi niko ni poželio a ni pomislio uraditi.

Korist: Miješanje mezheba ima dvije okolnosti:

- prva je da musliman traga za olakšicama, pa uzme ono što odgovara njegovoj strasti ostvarujući tako svoju korist, što nije dozvoljeno prema koncenzusu učenjaka.

- druga je da musliman, koji je sposoban za to, iz svakoga mezheba uzme najjači i najbolji dokaz. Ovu okolnost učenjaci nazivaju slijeđenjem, što je obaveza svakom onom ko to može. El-Ma'sumi, Allah mu se smilovao, prema kontekstu ukazuje na ovu drugu okolnost.

Poznato je kod pronicljivih ljudi da ove izjave nemaju nikakve osnove niti predaje koje potvrđuje Allahova Vjera. Mnoge od njih su suprotne razumu i predajama, ali i pored toga mnogi ljudi 'vični znanju' zastranjuju od pokornosti Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, iako je ona stroga obaveza, ne obazirući se na njegov govor koji prenose povjerljivi prenosioci sa ispravnim lancem prenosilaca.

Oni traže predaje od sljedbenika spomenutih mezheba i u mezhebskim knjigama ne osvrćući se na lance prenosilaca. Kada vide da je neko naklonjen davanju prednosti mišljenju određenog imama u hadisu ili Kur'anu, smatraju ga zabludjelim novotarom. *Svi smo Allahovi i njemu se vraćamo!*

Dužnost je svakom muslimanu da postupa prema onome što je potvrđeno od Vjerovjesnikovog, sallallahu alejhi ve sellem, hadisa, a ko mu se suprostavi, bojati se za njega. Kako to uopće može biti kada Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„***Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe.***" (En-Nur, 63)?

Kada se pojavi hadis kao oslonac, tada muslimanu ne bi smjelo biti svojstveno učahurivanje u okviru slijepog slijeđenja. Kako je takav sličan onome za koje Uzvišeni kaže

-„*A ako bi se ti za njihovim željama poveo, kada ti je već došla Objava, tada bi ti sigurno nepravedan bio.*" (El-Bekare, 145)

Muslimanu je dužnost prihvatiti hadis, a ne treba ga spriječiti zato što slijedi izvjesni mezheb. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„*O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i predstavnicima vašim. A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allah i u onaj svijet; to vam je bolje i za vas rješenje ljepše.*" (En-Nisa, 59)

U općenit povrat Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, spada uzimanje njegovog govora prilikom razilaženja. Pošto je već došlo do razilaženja među imamima, dužnost je prihvatiti Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, govor.

MUDŽTEHID MOŽE POGRIJEŠITI A I POGODITI, DOK JE POSLANIK, sallallahu alejhi ve sellem, NEPOGRJEŠIV

Čudno je da oni znaju da mudžtehid može pogriješiti i pogoditi Istinu, što ulazi u njihova općenita uvjerenja. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je nepogrješiv, ali i pored toga, svi ustrajavaju na govoru mudžtehida, kao što se vidi, a ostavljaju Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, govor. Kamo sreće da su uporno ustrajali na govoru samoga mudžtehida, već se pridržavaju i ustrajavaju u onome što su napisali laici, kao što se neznalice iz reda hanefijskog mezheba na Srednjem Istoku (bivše musl. republike SSSR-a) pridržavaju mišljenja iz knjige 'Hulasatul-Kidani', o zabrani pokazivanja kažiprstom na tešehhudu, iako je to potvrđeni Sunnet od Allahovog Poslanika, alejhisellam, svih ashaba, radijallahu anhum, i svih imama mudžtehida.

Isto tako, pokazivanje kažiprstom desne ruke prenosi se od imama **Ebu Hanife**, **Ebu Jusufa** i **Muhammeda**, Allah mu se smilovao. To je posebno jasno naslovljeno u "**Muvetta'u**" Muhammeda b. Hasana **Eš-Šejbanija**, '**Šerhul-me'ani el-asar**', '**Fethul-Kadiru**', '**El-Inaji**' i '**Umdetul-Kari**', te drugim knjigama koje se vežu na **hanefijski** mezheb.

Vidjeli smo ljude koji su skloni pokornosti i ibadetu, ali su popustljivi u praktikovanju hadisa ne posvećujući mu pažnju. Pridaju pažnju knjigama njihovih mezheba misleći da je hadis odbačen, a izvor ovoga je neznanje o suštini stvari.

Šejh Muhammed Hajat Es-Sindi kaže: „Obaveza je svakom muslimanu da uloži trud za spoznaju značenja Kur'ana i hadisa, da ih dosljedno slijedi i shvati njihova značenja izvlačeći propise iz njih. Ako to ne može, slijedit će učenjake, ali se neće pridržavati samo jednog dotičnog mezheba, jer je uzimanje jednog mezheba slično uzimanju uzimanju nekoga za poslanika." ..

Potrebno je da iz svakog mezheba uzme ono što je najsigurnije. Dozvoljeno mu je uzeti olakšice u nuždi, a izbjegavanje olakšica je bolje. Ono što su izmislili naši savremenici o pridržavanju određenih mezheba smatrajući da nije dozvoljeno preseljenje iz mezheba u mezheb, pravo je neznanje, novotarija i nepravda. Tako smo vidjeli kako ostavljaju ispravne hadise koji nisu derogirani, a pridržavaju se svojih mezheba bez ikakvog lanca prenosilaca.

Imam Šafija kaže: „Ko bude slijepo oponašao određenu osobu u zabrani ili dozvoli nečega, a potvrđen je ispravan hadis koji govori suprotno, pa ga to slijepo oponašanje spriječi od postupanja po Sunnetu, uzeo je onoga koga slijepo oponaša za gospodara mimo Allaha Uzvišenog. Takav mu dozvoljava ono što je Allah zabranio, a zabranjuje ono što je Allah dozvolio. Svi smo Allahovi i Njemu se vraćamo!"

Najčudnije je da kada do njih dođe nešto od ashaba, radijallahu anhum, što se suprostavlja ispravnoj predaji, pa mu ne nađu drugo tumačenje, smatraju da je moguće da hadis do njega nije došao, a to im ne izgleda tako komplikovano. Ova

konstatacija je tačna. Međutim, kada do njih dođe hadis koji je u suprotnosti sa mišljenjem onoga koga slijepo oponašaju, ulože maksimalan trud da ga protumače, izdaleka ili izbliza. Možda i izmijene riječi sa njihovog mjesta. Kada im se kaže prilikom nepostojanja realnih tumačenja: 'Možda do onoga koga slijedite nije došla ta predaja', svi ustanu protiv takvoga i oštro ga iskritikuju. To im teško pada. Pogledaj ove siromahe kako smatraju mogućim da hadis ne mora doći do ashaba, ali to ne dozvoljavaju da se desi sa poglavarima mezheba,, iako je razlika između ashaba i poglavara mezheba kao što je razlika između nebesa i zemlje. Vidiš ih kako iščitavaju knjige hadisa i uče ih, ne da bi po njima postupali, već radi 'bereketa'. Kada im se pojavi hadis koji je u suprotnosti sa njihovim mezhebom pretjerano ga počnu tumačiti, a ako su ga nemoćni protumačiti, kažu: 'Onaj koga slijedimo bolje je od nas poznavao hadis!'

Zar oni ne znaju da sami protiv sebe podižu Allahov dokaz? Kada do njih dođe hadis koji odgovara njihovom mezhebu oraspolože se, a kada dođe do njih hadis koji se suprostavlja njihovom mezhebu povuku se i ne slušaju. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„***I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće biti vjernici dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore.***" (En-Nisa, 65)

Sened b. Inan u komentaru **Malikove** 'Mudevvene', kaže:„Znaj da isključivim ograničavanjem na slijepo slijeđenje nije zadovoljna pametna osoba, nego je to osobina bezosjećajnog neznalice ili zadrtog glupana. Mi ne kažemo da je taklid zabranjen svakoj osobi, nego obavezujemo spoznaju dokaza i izreka ljudi. Običnom čovjeku je dužnost slijediti učenjake. Slijepo slijeđenje predstavlja prihvatanje

tuđeg mišljenja i oslanjanje na njega bez dokaza. Njime se u osnovi ne može postići znanje. **Uzeti mezheb određenog čovjeka i samo ga slijediti spada u novotariju, jer sigurno znamo da to nije bilo u doba ashaba**, a oni su se vraćali na Allahovu Knjigu i Sunet Njegovog Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i međusobno profilirajući mišljenja prilikom nedostatka dokaza. Isto se odnos i na tabi'ine. Kada ne bi nalazili dokaza ulagali bi trud idžtihadom. Potom je došlo treće stoljeće, a u njemu su bili imam **Ebu Hanife**, **Malik**, **Šafija** i **Ahmed**. Bili su na putu svojih prethodnika. U njihovo doba nije bilo mezheba određenog čovjeka kojeg su oni izučavali. U blizini su im bili i njihovi sljedbenici, a koliko li su samo Malikovi sljedbenici puta imali suprotno mišljenje Maliku? Čudno je da slijepi sljedbenici govore da je to bilo u starom dobu, a ustvari mezhebi su izmišljeni poslije 200-te g. od Hidžre i nestanka generacija koje je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pohvalio."

Istinu je rekao Sened, kada je spomenuo pokudu slijepog slijeđenja određene osobe i uzimanje njenog mišljenja kao vjere i vjerskog pravca, makar to bilo u suprotnosti sa Kur'anom i Sunnetom.

Nema sumnje da je to pokuđena novotarija i ružna odlika kojom je prokleti Iblis napravio smicalice da bi razjedinio zajednicu muslimana, njihovu snagu rastočio, te ubacio neprijateljstvo i mržnju među njih. Vidjet ćeš da svaki od njih veliča svoga imama mudžtehida kojeg slijepo slijedi tako da na tom stepenu veličanja kod njih nije nijedan od ashaba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Kada naiđe na hadis koji odgovara njegovom mezhebu obraduje mu se, potčini mu se i preda. Ako nađe ispravan hadis koji nije podložan derogaciji, ili se ne suprostavlja drugome, a podupire mezheb drugog imama, otvori mu

različita tumačenja i zapadne u kontradiktornost. Mezhebu svoga imama iznalaze izvjesnu vrstu davanja prednosti iako se suprostavlja ashabima, tabiinima i jasnim tekstovima. Ako komentariše kakvu knjigu iz hadisa izmijeni svaki hadis koji ne odgovara njegovom mišljenju. Ako nije ni to u mogućnosti, onda se bez dokaza pozove na derogaciju ili se raspravlja, ali u svakom slučaju ne postupa po njemu.

Slijepi sljedbenici su to uzeli kao vjeru i poseban mezheb, pa kada bi im se donijelo hiljadu dokaza i šerijatskih tekstova, ne bi ih slušali, već se od njega udalje kao preplašeni magarci koj su pobjegli iz tora. Većina stanovnika porijeklom iz Buhare, i njima slični Indijci i Turci, koji stanuju u krugu dva Harema oko svojih ruku su vezali tesbihe. Nekad ih stavljaju i na vratove. Na glavama su im turbani poput kubbeta, a redovno čitaju 'Delailul-hajrat', 'Hatm havvadže', te kasidu 'El-Burde' i sl., misleći da za to imaju nagradu. U isto vrijeme ne pokazuju prstom na tešehhudu. Nekoliko puta sam im rekao: 'Zašto ne pokazujete prstom, a zna se da je pokazivanje prstom potvrđeni Sunnet od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovih časnih ashaba i imama mudžtehida? „Pokazivanje kažiprstom je teže šejtanu od udarca željeznom polugom.“ (Ahmed, 4/15; El-Bezzar, 2/140)

Najbolji od njih odgovorio je: „Mi smo hanefijskog mezheba, a u našem mezhebu to nije dozvoljeno, već je haram.“

Pojasnio sam mu navode iz 'Muvettaa' **imama Muhammeda**, 'Šerhu me'ani el-asar' od Et-Tahavija i 'Fethul-kadira' od **Ibnul- Humama**.

Odgovorio je: „To je mišljenje prethodnika, ali su zadnje generacije (hanefija) to zabranile i ostavile. Tako je ovaj propis derogiran, što se prenosi u knjizi 'Salatul-Mes'udi' i 'Hulasatul-Kidani'.“ Ustrajao je u izbjegavanju ovoga.

Neznalice su uvjerene da su ovi lašci i inadžije na Istini i da su dobri ljudi. Da, oni uspostavljaju vezu sa šejtanima. Svi smo Allahovi i Njemu se vraćamo!

Ebu El-Kasim el Kušejri kaže: „Dužnost nam je. kao tragaocima za Istinom. da se povodimo za onim kod koga je greška nemoguća, a da slijepo ne slijedimo one kod kojih je greška moguća. Sve što je došlo od imama trebamo staviti na vagu Kur'ana i Sunneta, pa sve što ova dva izvora prihvate i mi prihvatamo, a što ne prihvate i mi ne prihvatamo. Donesen nam je dokaz o slijeđenju Zakonodavca, a nije uspostavljen dokaz za slijeđenje mišljenja pravnika, sufija i njihovih postupaka, osim nakon njihovog uspoređivanja sa Kur'anom i Sunnetom. Kolika li je propast samo onoga koji se udaljava od dokaza i začahureno se drži slijepog slijeđenja u onome u čemu slijeđenje nije ispravno? Šerijatski dokazi, fikhske pretpostavke i sufijski virdovi to kude i odbacuju, a hvale onoga koji je predostrožan kada mu nisu jasne manje jasne stvari. Ko bude slijedio jednog imama, pa se uspostavi da je mišljenje tog imama suprotno Allahovoj knjizi, Sunnetu Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koncenzusu učenjaka ili ispravnoj analogiji, a pored toga pridržava se slijepog slijeđenja, njegova tvrdnja o pristajanju i povođenju za spomenutim imamom je lažna, kao što je lažno njegovo slijepo slijeđenje. Zapravo, takav slijedi svoju strast i pristrasnost, a svi imami ga se odriču. On je u odnosu na imame na stepenu monaha, iz reda sljedbenika Knjige, naspram vjerovjesnika, jer je svaki imam upozoravao svoje sljedbenike na suprostavljanje šerijatskim postavkama."

ISTINA NIJE OGRANIČENA ISKLJUČIVO NA MIŠLJENJE JEDNOG ČOVJEKA, OSIM ALLAHOVOG POSLANIKA, sallallahu alejhi ve sellem

Četiri imama se odriču takvoga, a i on je čist od njih. On je novotar, sljedbenik strasti, lutalica, a i druge odvodi u zabludu, u što musliman nimalo ne sumnja. Istina nije ograničena na mišljenje isključivo jednog pojedinca, osim Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Istina je ograničena na ono s čime je on došao. Kada pravedan čovjek razmisli, očituje mu se da je slijepo slijeđenje mezheba jednog imama bez osvrta na dokaz, veliko neznanje i golemi belaj. Zapravo, to je sama zabluda i pristrasnost. Imami mudžtehidi su, svi do jednog, bili na suprotnome od takvoga, jer se vjerodostojno prenosi od svakog od njih pokuda i opovrgavanje slijepog oponašanja bez dokaza. Ko slijedi dokaz, slijedi svoga imama a i ostale imame. Time slijedi i Allahovu Knjigu i Sunnet Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Tada neće izaći iz okvira mezheba svoga imama, ali će iz njega izaći, a i iz mezheba ostalih imama, ako se bude čvrsto držao slijepog slijeđenja uprkos ispravnim dokazima. Da je ispravan hadis došao do njegovog imama, imam bi ostavio svoje mišljenje i slijedio bi hadis.

Onaj ko namjerno ustrajava u slijepom slijeđenju u ovoj situaciji, čini nepokornost Allahu i Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, slijedi svoju strast, odrekao se imama i postao dio šejtanove stranke i sljedbenik zablude. Allah, Subhanehu ve Te'ala, kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-*„Reci ti Meni ko će uputiti onoga koji je strast svoju za boga svoga uzeo, onoga koga je Allah, znajući ga, u zabudi ostavio i sluh njegov i srce njegovo zapečatio, a pred oči njegove koprenu stavio? Ko će mu, ako neće Allah, na pravi put ukazati? Zašto se na urazumite?"* (El-Džasijeh, 23)

Er-Rebi' b. Sulejman el-Džizi kaže: "Čuo sam Šafiju, da ga je neki čovjek upitao o nekome šerijatskom propisu. Rekao mu je da se od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, prenosi da je rekao to i to. Čovjek je rekao: „Ebu Abdullahu,

zar je to tvoje mišljenje?!' Šafija se potresao a lice mu je poblijedilo. Rekao je: „Teško ti se, koja će me zemlja nositi i koje će me nebo natkrivati ako budem nešto prenio od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a to ne bude i moje mišljenje? Da, uz puno poštovanje!“ Potom je počeo ponavljati ovu izreku.“

U predaji od **El-Humejdija** prenosi se da je imam **Šafija** rekao: „Zar na mom struku vidiš monaški pojas? Zar misliš da sma izašao iz crkve? Ja kažem: „Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ...,' a ti kažeš: „A šta je tvoje mišljenje?“ Zar ću nešto prenijeti od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a to ujedno neće biti moje mišljenje?“

(Ebu Ne'im u El-Hil-ji, 9/106; Bejheki u Menakibuš-Šafi'i, 1/474)

Znaj da su većina ljudi gubitnici, a manjina dobitnici. Ko želi da vidi svoj dobitak ili gubitak, neka svoja djela stavi pred Kur'an i Sunnet. Ako su u suglasnosti, onda je dobitnik, a ako su u suprotnosti, onda je gubitnik. Kolika je to samo nesreća za njega! Uzvišeni je obavijestio da će gubitnici propasti a dobitnci steći zaradu. Zakleo se vremenom da je čovjek na gubitku osim onoga ko objedini četiri osobine.

Kada vidiš da čovjek leti u zraku, hoda po vodi ili obavještava o nevidljivom svijetu, ali u isto vrijeme suprotstavlja se Šerijatru činjenjem zabranjenih djela bez povoda koji mu ga dozvoljavaju, a i ostavlja dužnosti bez opravdanog povoda, znaj da je to šejtan kojeg je Allah postavio kao smutnju za neznalice. To nije daleko od povoda koje Allah, Subhanehu ve Te'ala, odredio za zabludu, jer šejtan kruži po čovjeku kao što kruži krv.

Dedždžal će oživljavati, usmrćivati i dati da padne kiša što će biti razlog kušnje za sljedbenike zablude. Isto se odnosi na one koji jedu zmije i ulaze u vatru.

Eš-Ša'rani u '**El-Mizanu**', kaže: „Rekao je Ebu Davud: 'Rekao sam Ahmedu: 'Hoću li slijediti El-Evza'ija ili Malika?" Odgovorio je: „Nikoga u vjeri slijepo ne oponašaj od njih. Što je došlo od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovih ashaba, radijallahu anhum, to i prihvati. Čovjeku se daje na izbor prihvatanje ili neprihvatanje onoga poslije što je došlo od tabi'ina." Ahmed je rekao: „Nemoj me slijepo oponašati, a ni Malika, ni Ebu Hanifu, ni Eš-Šafi'ija, ni El-Evza'ija a ni Es-Sevrija, Allah im se smilovao. Uzmi odakle su i oni uzimali. Čovjek se smatra nerazumnim ukoliko u svojoj vjeri slijepo slijedi ljude."

(Mesa'ilu imam Ahmed, Ebu Davud, 277)

Ibnul-Dževzi u knjizi, '**Telbisu-Iblis**', kaže: „Slijepim slijeđenjem poništavaju se funkcija i korist razuma, jer je stvoren za promatranje i razmišljanje. Neumjesno je da onaj koji dobije svijeću da se njome osvijetli, ugasi je i ide u tami."

VEOMA VAŽNA NAPOMENA

Znaj da mudžtehidov idžtihad i mišljenje nisu Allahov propis, a da su sušti Allahov propis Ebu Jusufovo i Muhammedovo suprostavljanje mišljenju i idžtihadu Ebu Hanife ne bi bilo zamislivo. Zato je imam **Ebu Hanife**, Allah mu se smilovao, rekao: „Ovo je moje mišljenje, pa ko dođe s boljim ja ću ga primiti." Također, ostali imami su rekli: „Mi smo uložili trud idžtihadom da bi došli do svog mišljenja. Ko želi neka ga primi, a ko želi neka ga ne primi."

Mi svakoga onoga koji slijepo slijedi jednog čovjeka pitamo: 'Zašto si baš odabrao tog poglavara da ti bude preči za slijepo slijeđenje od drugih?'

Ako kaže: 'Zato što je on bio najučeniji u tom dobu i ima posebnu vrijednost u odnosu na svoje prethodnike'.

Odgovorit će mu se: Kako to znaš, a nisi učenjak, jer sam svjedočiš protiv sebe da je on bio najučeniji u svome vremenu? To zna onaj ko je naučio mezhebe, njihove dokaze, pitanja kojima se daje i ne daje prednost. Kako slijepac može prebrajati dirheme? Ako slijepo slijediš samo onoga koji je najučeniji, pa zar Ebu Bekr, Omer, Osman, Alijj i Ibn Mes'ud, radijallahu anhum, nisu bili učeniji od tvog poglavara prema koncenzusu svih muslimana?

Slijepom sljedbeniku će se reći: Čega su se ljudi pridržavali prije nego što je postojao taj i taj, kojeg si uzeo za slijepo slijeđenje i njegove izreke stavio na stepen šerijatskih tekstova? Kamo sreće da ste se zadržali na tome, već ste ih učinili prečim za slijeđenje od šerijatskih tekstova. Jesu li ljudi prije postojanja ovih bili na uputi ili zabludi?

Neminovno moraju priznati da su bili na uputi.

Reći će im se: Na čemu su to drugo bili do na slijeđenju Kur'ana, Sunneta i predaja davajući prednost govoru Allaha i Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i predajama od ashaba u odnosu na ono što im se suprostavlja? Kod njih su tražili presudu bez osvrta na govor izvjesnog pojedinca i njegovog mišljenja. Ako je ovo uputa, pa šta ima poslije istine osim zablude? Gdje se onda oni odmeću? Zato razmisli!

Nije skriveno da je svaka grupacija slijepih sljedbenika sve ashabe, tabiine i učenjake Ummeta, od prvog do zadnjeg, a ne one koji su slijedili, stavila na poziciju onih čiji se govor ne uzima u obzir, niti na njihovu fetvu uopće gleda, a niti se njima zanima osim da bi im se dao odgovor kada se njihovom mišljenju suprostavi mišljenje njihovog predvodnika. Čak i kada mišljenje njihovog predvodnika

suprostavi se tekstu od Allaha i Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, dužnost ga je protumačiti i izvesti iz okvira njegovog značenja, te vješto, na svaki mogući način, odbiti ga kako bi samo govor njihovog predvodnika ostao ispravan. Allahu se jedino žalba upućuje na novotarije ovih i njihovu pristrasnost koja ruši Vjeru!

Gotovo da se prijestolje imana i njegov temelj obruše da Allah Uzvišeni nije garantovao da će u ovoj Vjeri biti onih koji će javno govoriti i braniti je. Ima li goreg oblika ponašanja prema ashabima, tabiinima i ostalim muslimanskim učenjacima? Ima li goreg potcjenjivanja njihovih prava od strane onih koji se ne osvrću na mišljenje ni jednog od njih, osim na mišljenje svoga predvodnika kojeg je uzeo za posrednika mimo Allaha i Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem?

Sekta slijepih sljedbenika počinila je prekršaj Allahove naredbe i naredbe Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, te uputu ashaba i narušila okolnosti u kojima su živili imami. Krenuli su putem koji je suprotan putu učenjaka. Ovi nasljednici potpuno su izokrenuli put prethodnika i izmijenili stanje Vjere, falsificirali su Allahovu Knjigu i Sunnet Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, izreke njegovih nasljednika i svih ashaba, radijallahu anhum. Izložili su ih pred mišljenje onih koje slijepo slijede. Što se složi s tim mišljenjima i prihvate ga i pokore mu se, a što se suprostavi mišljenjima njihovog predvodnika kažu: 'Protivnik je dokazivao tim i tim', ali to nisu primili niti su ispovijedali kao vjeru. Njihovi predvodnici su iznalazili smicalice da ova mišljenja odbace na svaki mogući način.

Rastočili su vjeru i njene sljedbenike pretvorili u grupacije. Svaka sekta pomagala je svoga predvodnika i pozivala ka njemu, a kudila onoga ko im se suprostavi.

Smatrali su da nije potrebno postupati po njihovim mišljenjima kao da su druga vjera.

Svima im je bila obaveza da se podrede zajedničkoj riječi za sve njih, a ona je da se pokoravaju samo velikom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, Muhammedu i da jedni druge ne uzimaju za gospodare mimo Allaha.

Znaj da je prihvatanje mišljenja i analogije učenjaka na stepenu tejemmuma koji se uzima u nedostatku vode. Kada se nađe tekst iz Kur'ana, Sunneta ili mišljenje ashaba, dužnost ga je prihvatiti i od njega ne odstupati ka mišljenjima učenjaka. Međutim, posljednje generacije slijepih sljedbenika pribjegle su tejemmumu, a voda im je dostupnija nego tejemmum.

Čuditi se slijepim sljedbenicima kako uzimaju i postupaju po mišljenju izvjesnog čovjeka iz zadnjih generacija onih koji slijepo slijede imame, a u isto vrijeme ostavljaju postupanje i fetve na osnovu mišljenja imama **El Buharija**, **Abdullaha b. El Mubareka**, **El Evza'ija**, **Sufjana Es Sevrija** i njima sličnih, pa čak i mišljenja **Sejjida b. El Musejjiba**, **El Hasena El Basrija**, **Ebu Hanife**, **Malika** i njima sličnih od kojih se može uzimati.

Oni smatraju čak da se mišljenjima posljednjih generacija sljedbenika njihovog predvodnika koji se slijepo slijedi daje prednost u odnosu na fetve Ebu Bekra, Omera, Osmana, Alijja i Ibn Mes'uda, radijallahu anhum.

Takav ne zna kako će sutra opravdanje imati kod Allaha kada izjednači mišljenja i fetve ovih sa mišljenjima i fetvama velikana. Šta tek reći kada im daju prednost ili kada se uzimanje ovih mišljenja postavi kao poseban propis i fetva, a zabrani se uzimanje mišljenja ashaba, radijallahu anhum?!

POSLJEDNJE GENERACIJE OVOG UMMETA SU ISPRAVNE SAMO SA ONIM S ČIME SU BILE ISPRAVNE PRVE GENERACIJE

Ovo je izreka **imama Malika**.

Nema sumnje da su se prve i najbolje generacije pridržavale za Kur'an, Sunnet i saglasnost ispravnih prethodnika. Kada je kod muslimana presahla želja za Allahovim Šerijatom, povodeći se za onim za što su pogrešno mislili da će udovoljiti drugima koje su uzeli kao takmaca Allahu, onda se nije čuditi da će im biti uskraćeno ono što je Allah obećao vjernicima u vidu pobjede, jer oni su ostavili dobar dio onoga čime je Allah opisao Svoje vjernike. U prvom i drugom stoljeću nije bilo ovog slijepog slijeđenja, a ni postupaka koji se danas dešavaju među nama. Kada bi u Islam htio ući pametan čovjek ili prosperitetan narod zbunio bi se neznajući šta da uzme, ili koje mezhebe i knjige osnovnih i sporednih postavki Islama da prihvati kao osnovu. Nama je veoma teško ubijediti takve da je to ispravna vjera osim koje druge nema, ili da su svi mezhebi, bez obzira na njihovu raznolikost jedna stvar. Tako se desilo vezano iza ovo o čemu sada govorimo u pogledu Japanaca.

Kada bismo mi muslimani zastali na granicama Kur'ana i Vjerovjesnikovoj, sallallahu alejhi ve sellem, Uputi, lahko bi nam bilo shvatiti šta je to ispravna vjera u kojoj nema neugodnosti ni poteškoća i šta je to čista vjera u kojoj nema iskrivljenja niti zaostajanja.

Kada pogledamo na mišljenja pravnika, njihovu razgranatost, razilaženja i pojašnjenja ostajemo uistinu zbunjeni. Čak neki kažu: 'Izvor je veoma jak, ali po njemu se ne postupa niti se daje fetva'. Zašto? Zato što je izvjesna osoba rekla tako!? Mišljenje jednog od mnogih ljudi odvodi u zaborav historiju većine njih, što je dovoljno da se ostavi

ispravan sunnet, pa makar bilo očito da je korsit u onome s čime je došao Sunnet. Ovim se prekinula veza onoga na čemu smo mi i temelja izvora Vjere. Nije dozvoljeno nikome da se povrati na nešto od svojih uvjerenja ili ibadeta osim na Allaha i Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kome je data Objava.

Isto tako, obaveza nam je biti uvjereni da sud pripada samo Jedinom Allahu, i da se Vjera ne uzima ni od koga drugoga. Tek ćemo time biti monoteisti, koji Mu uistinu ispovijedaju vjeru, kao što nam je naredio u svojoj jasnoj Knjizi. Ko izađe iz ovih okvira uzima takmace i propalice za svoje predvodnike. Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-*„Kad će se glavešine, za kojima su se drugi povodili, svojih sljedbenika odreći i kada su veze koje su ih vezale prekinute biti, i one patnju doživjeti,"* (El-Bekare, 166)

Znaj da je ovaj ajet najžešći potres za slijepe sljedbenike koji su se u pogledu vjere učahurili na mišljenjima ljudi, svejedno bili živi ili mrtvi i svjedno da li to slijepo slijeđenje bilo u domenu vjerovanja i ibadeta, ili u halalu i haramu, jer se sve ovo uzima od Allaha i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i niko u tome nema pravo na mišljenje ili posebnu izjavu.

U ovo spadaju imami koji će odvoditi u zabludu, a svaki od upućenih imama zabranjivao je robovanje drugima mimo Allahu Uzvišenom i oslanjanje na druge mimo Njega ili nešto drugo mimo Njegove Objave u Vjeri.

Neki komentatori tvrde da su ovakvi ajeti specifični za nevjernike. Da, oni su specifični za nevjernike, kao što su rekli. Međutim, greška je da se iz ovog govora shvati da se to ne odnosi na muslimane, jer svaku prijetnju koja se navodi smatraju da se odnosi na mušrike, židove, kršćane, odvodeći je tako od ispravnog razumijevanja.

Zato ćeš vidjeti muslimane kako ne uzimaju pouke i poruke iz Kur'ana, smatrajući da su riječi, 'La ilahe illallah', koje jezik izgovara bez izvršavanja obaveza, dovoljne za spas na Ahiretu, iako ih mnogi munafici i nevjernici izgovaraju.

Ono što je Allah pojasnio od različitih vrsta širka, osobina i stanja nevjernika, je pouka za onoga koji vjeruje u Njegovu Knjigu kako ne bi zapao u ono u što su oni zapali, i tako ode u propast.

Međutim, poglavari slijepog slijeđenja stali su između muslimana i Knjige njihovog Gospodara tvrdeći da su oni koji su spremni za Uputu (mudžtehidi) već davno nestali i da ne mogu postojati ljudi poput njih. Tako uslovljavaju osobine kojih nema kod drugih ljudi, kao što su poznavanje izvjesnih vještina.

Ispravni prethodnici iz reda ashaba i tabiina, a tako i četverica imama, radijallahu anhum, saglasni da nije dozvoljeno nikome uzeti tuđe mišljenje u vjeri sve dok ne sazna dokaz. Zatim su došli 'učenjaci slijepi sljedbenici' i stavili muftijinu izreku za običnog čovjeka na stepen dokaza.

Poslije njih su došle generacije koje su zaronile u slijepo slijeđenje sprječavajući ljude da uzmu bilo koji propis iz Kur'ana i Sunneta. One koji su pokušali da ih shvataju i postupaju po njima, ubrojali su u zalutale.

Ovo je vrhunac poniženja, krajnja propast i neprijateljstvo prema Vjeri. Ljudi su ih slijedili u tome i postavili ih takmacima Allahu Uzvišenom. Jedni će se od drugih odricati, kao što je Allah obavijestio.

Skromni rob (El-Ma'sumi) je o ovome ajetu napisao

brošuru koju sam nazvao ‘El-Burhanus-sati’u fi tebrrul-metbu’i minet-tabi’a’ (Svijetli dokaz o odricanju slijeđenog od sljedbenika). Štampana je Allahovom voljom u Egiptu. Zato, pribavi ovu knjigu. O ti koji tražiš Istinu, neka Allah i mene i tebe uputi na Pravi put!

EL-FAHR ER-RAZIJEVA PRIČA O IZMJENI ALLAHOVE VJERE I ŠERIJATA OD STRANE UČENJAKA

Spomenut ću ti šta se desilo u prethodnim stoljećima, poput onoga što smo spomenuli o izmjenama i zastranjivanjima.

El-Fahr Er-Razi (um. 606. h.g.), u tefsiru Allahovog govora: *„Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina, a naređeno im je da se samo jednom Bogu klanjaju, - nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje oni Njemu ravnim smatraju."* (Et-Tevbe, 31), a to spominje i ‘Oživljač Sunneta’, **El-Begavi** u knjizi "Ma’limut-tenzil", kaže:

„Vidio sam da grupa pravnika slijepih sljedbenika, kada sam im proučio mnoge ajete iz Allahove Knjige o pojedinim pitanjima a njihovi mezhebi su bili suprotni tim ajetima, ne prihvata te ajete niti se na njih osvrće. Ostali su zabezeknuto gledati čudeći se kako se može postupati po tim ajetima kada predaje od njihovih ‘predaka’ govore suprotno. Kada bi istinski promotrio, našao bi da ova bolest kruži po žilama većine stanovnika ovog dunjaluka!“

(Tefsir Mefatihul-Gajb)

Neka muslimani ovoga doba dobro porazmisle kada slijede šejhove svojih tradicionalnih mezheba bez znanja, i to u pitanjima vjerovanja, ibadeta, halala i harama, kao i bez

kategoričkog teksta ili Sunneta Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji se slijedi vjerodostojnom primjenom, a i hadisa koji je ispravan po značenju koji se suprotstavlja tekstovima i postavkama njihovih imama. U ovom dobu čak ima onih koji su gori od ovih koje je spomenuo Er-Razi. Zato se pripazi! Na ovo je upozoravao šejh Sejjid Muhammed Rešid Rida u 'Tefsirul-Menaru'. (10/367-369)

Slabašni rob (El-Ma'sumi) je ovo lijepo pojasnio u tefsiru Kur'ana zvanom „Evdahul-Burhan fi tefsiri Ummil-Kur'an". Štampan je u Mekki 1357 h.g.

'IMAMI-E'AZAM' JE SAMO ALLAHOV POSLANIK, sallallahu alejhi ve sellem

Učenjak **El-Murteda Ez-Zubejdi** u 'Šerhu alel-Ihja' kaže: „Znaj da se jedino u stopu slijedi prenosilac Šerijata, naš predvodnik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, prema onome što je naređivao.

Ashabi se slijede samo zato što njihovi postupci ukazuju na njihovo slušanje propisa od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ovo nam je naređeno slijediti, a ništa drugo. Zato je Ibn Abbas, radijallahu anhu, rekao: „Od znanja svakog čovjeka se uzima a i odbacuje, osim od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem." (El-Iraki kaže: „Prenosi ga Et-Taberani u 'El-Kebiru', a lanac prenosilaca je ispravan.")

Slijepo mezhebsko slijeđenje je postalo neizlječiva bolest i veliki belaj koji je zaokupriao čitav svijet. Danas nećemo naći one, osim malog broja pojedinaca, koji daju prednost Kur'anu i vjerodostojnim predajama iz Sunneta Allahovog Poslanika u odnosu na njihove knjige i izreke

šejhova. Mi zahvaljujemo Allahu Uzvišenom, jer vidimo zajednicu čistih monoteista (muvehhidi) koji ljude pozivaju u tevhid, radi Allaha se istinski žrtvuju i bore se protiv slijepih sljedbenika i lažaca. S tim ciljem su osnovana udruženja radi ispomoći oko širenja tevhida i to u Hidžazu, Egiptu, Sudanu, Senegalu, Iraku i dr.. Allahu, povećaj im Uputu i pomozi ih dok pomažu tvoju Vjeru! Amin, Gospodaru svih svjetova!

Es-Sejjid Siddik Hasen, u tefsiru, „**Fethul-bejan fi mekasidil-Kur'an**" (4/117), o riječima Uzvišenog: „*Svoje svećenike i monahe su uzeli za gospodare mimo Allaha*" kaže: „U ovom ajetu se izražava odvraćanje, onoga ko ima srce, svoj sluh usmjeri i prisutan je srcem, od slijepog oponašanja u Allahovoj vjeri i davanja prednosti onome što su prethodnici govorili nad Allahovom Knjigom i čistim Sunnetom.Pokorno-st mezhebaša onome za kime se povodi i čije običaje uzima od učenjaka ovog Ummeta uz suprotstavljanje onome s čime su došli šerijatski tekstovi i putem čega su podignuti Allahovi dokazi, o čemu govore Njegove Knjige i vjerovjesnici, isto je kao što su židovi i kršćani uzimali svećenike i monahe za gospodare mimo Allaha. Tvrdili su da ih nisu obožavali već im se pokoravali, pa su im zabranjivali neke stvari a druge odobravali. Ovo je i postupak slijepih sljedbenika iz ovoga Ummeta. Postupci jednih i drugih više su sličniji nego što je sličnije jaje jajetu, hurma hurmi ili voda vodi.

Allahovi robovi, sljedbenici Muhammeda sina Abdullahovog, sallallahu alejhi ve sellem, šta vam je pa ostaviste Kur'an i Sunnet po strani, a usmjerili ste se ka ljudima poput vas izostavljajući robovanje Allahu putem ta dva izvora i tražeći od njih djela mimo onoga na šta ta dva izvora jasno ukazuju i o čemu korist donose? Postupali ste po njihovim mišljenjima koja nemaju uporišta u Istini i oslonca u Vjeri. Tekstovi Kur'ana i Sunneta pozivaju najvišim glasom u ono

što je tome suprotno. Naišli su na gluhe uše, začahurena srca, bolesna shvatanja, nemoćne razume i manjkave ideje.

Ostavite, Allah vas i mene uputio, knjige mrtvih prethodnika i zamijenite ih Allahovom Knjigom! On je i vaš i njihov Tvorac. I vi i oni Ga trebate obožavati. Zamijenite izreke onih koje dozivate od imama, i mišljenja koja su vam donijeli, sa mišljenjima vašeg imama i njihovog imama, vašeg uzora a i njihovog uzora, a on je prvi imam Muhammed sin Abdullahov, sallallahu alejhi ve sellem." (4/117)

Allahu, uputitelju zalutalih, Ti koji pojašnjavaš Pravi put, uputi nas na Istinu i ispravnost! Razjasni nam pravac Upute...

U jasnim i kategoričkim ajetima potvrđeno je da je Uzvišeni Allah Zakonodavac, a da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prenosilac od Njega.

-*„A ako glave okrenu, - pa, Mi tebe nismo ni poslali da budeš njihov čuvar, ti si dužan samo da obznaniš."* (Eš-Šura, 48)

-*„Poslaniku je jedino dužnost da objavi, a Allah zna i ono što javno činite i ono što sakrijete."* (El-Maide, 99)

-*„Ako prime islam, onda su na pravom putu. A ako odbiju, tvoje je jedino da pozivaš."* (Ali Imran, 20)

-*„Bilo da ti pokažemo dio onoga čime im prijetimo bilo da ti život oduzmemo, tvoje je da objavljuješ, a Naše da tražimo polaganje računa."* (Er-R'ad, 40)

Ove vrste ograničenja su najjači značenjski dokazi.

Temelji Vjere, koji se mogu utvrditi samo tekstom Knjige ili pojašnjenjem od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a to se pod dotičnim ajetom i misli, trovrsni su:

1. Domen islamskog vjerovanja
2. Općeniti ibadeti ograničeni vremenom i prostorom, ili opisom i brojem
3. Vjerske zabrane.

Svi ostali propisi potvrđuju se idžtihadom o kojem ne postoji tekst, što kruži oko pridobijanja koristi i odbijanja štete. Zato razmisli! Nemoj biti nesmotren! Tekstovi Kur'ana i Sunneta, kao i djela i govor ispravnih prethodnika (selefu salih) o ovoj tematici kazuju mnogo.

Izrekama imama Islama podržavamo prethodno spomenute dokaze i tekstove o pozivu muslimana na shvatanje Kur'ana, traženje upute u njima, navode s njihovim pojašnjenima i Sunnet. Potrebno je zadovoljiti se ibadetima i zikrovima iz njih.

Kur'an i Sunnet moraju biti dovoljni, za sve ono što je mimo njih, bez pretjerivanja, fanatizma ili vještačenja. Poslije toga, potrebno se predati izvršavanju kolektivnih strogih obaveza u vidu odbrane i ispomoći Islama, odvraćanja uznemiravanja, tlačenja i nepravde prema njegovim sljedbenicima. Ummet je potrebno pomoći svom snagom i potencijalima i to utemeljenim putevima sazdanim na ispravnim naukama i sistemima. Potrebno ih je trošiti na Allahovom putu. Ovo je bolje od novotarskih virdova.

UZVIŠENI ALLAH NAM JE NAREDIO DA HODIMO PRAVIM PUTEM

Uzvišeni Allah nam je naredio da na ovom svijetu idemo pravim Allahovim putem zbog kojeg je poslao poslanike i objavio Knjige. Obavijestio je da ovaj Pravi put vodi do Njegovog Dženneta i Kuće u kojoj se daju nagrade.

Shodno čvrstini roba na ovom putu, kojeg je Allah Svojim robovima postavio na ovom svijetu, bit će čvrst na mostu koji će biti postavljen iznad Džehennema. Uzvišeni kaže:

-„***I doista, ovo je pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova; - eto, to vam On naređuje, da biste se grijeha klonili.***"

(El-En'am, 153)

Pošto onaj koji traži ispravni put traži nešto od čega većina ljudi odstupa, a onaj koji hodi po njemu često ostaje usamljen. Uzvišeni skreće pažnju na saputnike na ovom putu, a to su oni kojima je Allah dao Svoje blagodati iz reda vjerovjesnika, iskrenih, šehida, dobrih ljudi, a lijepo li je to društvo!

Onome ko traga za Uputom i kreće Pravim putem nestaje usamljenosti među svojim savremenicima i sunarodnjacima. Treba znati da su njegovi saputnici na ovom putu oni kojima je Allah dao Svoje blagodati. Zato mu neće teško pasti što drugi zastranjuju, jer su oni manjeg stepena iako su veći svojim brojem. Jedan ispravni prethodnik je rekao:„Drži se puta Istine i ne osjećaj se usamljenim zbog pomanjkanja onih koji njime idu. Čuvaj se puta neistine i ne budi obmanjen mnoštvom onih koji u propast idu." Kada god se budeš osjećao usamljen, pogledaj u one ispred tebe i nastoj da ih sustigneš, a ne gledaj u one iza tebe. Oni ti kod Allaha ništa neće koristiti. Kada na tebe poviču, na putu kojim hodiš, ne obaziri na njih se, jer ako im se okreneš, uzet će te i kazniti. O tome se u kunut-dovi navodi sljedeće: **„Allahu, uputi me među one koje si uputio**..."

(Sahih, Ebu Davud, 1425; Et-Tirmizi, 464; En-Nesai, 3/248)

To znači: 'Uvedi me u ovu skupinu i učini me njihovim saputnikom'.

Rob se treba čuvati pravca onih na koje se izlila srdžba i koji su zalutali. Oni na koje se izlila srdžba su sljedbenici propalog znanja i namjera koji su spoznali istinu a zatim sa nje skrenuli. Zalutali su oni čije se znanje iskvarilo, pa ne znaju istinu, niti su je spoznali. Istina je ono na čemu je bio Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovi ashabi, radijallahu anhum, bez osvrta na mišljenja ljudi, njihov položaj, ideologije i terminologije. Svako znanje, djelo, suština, okolnost, pozicija, koja izađe iz svjetiljke poslanstva i na muhammedanskom je putu, smatra se ispravnim putem, a ako nije tako, onda je na putu onih na koje se srdžba izlila, koji su zalutali i u vatru otišli."

(Medaridžus-salikin, Ibn-Kajjim, 1/21-23)

Nema sumnje da su ashabi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, najbolje poznavali Vjeru i značenja s kojima je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u odnosu na druge. Nemoguće je da ashabi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nisu znali Istinu, a da su je znali drugi poput rafidija i novotara. Kada pogledamo u tragove obiju skupina, vidjet ćemo kako ukazuju da je put sljedbenika Istine sasvim jasan i očit.

Ashabi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, oslobodili su države nevjerstva i preinačili ih u države Islama. Otvorili su ljudska srca Kur'anom, znanjem i uputom. Njihovi tragovi ukazuju da su oni sljedbenici Pravog puta. Vidjeli smo rafidije, novotare i one koji se pripisuju određenim mezhebima, u potpunoj suprotnosti u odnosu na ashabe i to u svakom vremenu i prostoru.

Desetog ramazana u petak 1360.h.g. bio sam u Et-Taifu u mesdžidu Abdullaha b. Abbasa gdje sam učio Allahovu Knjigu. Tada sam uvidio da je faraon, Allah ga prokleo, ljude podijelio u stranke. Podijelio ih je u pravce.

Iz toga se očituje da je novotarija mezheba i zabluda tarikata pravac faraona i njegove prljave politike, kao što je to sasvim jasno iz politike evropskih ibliskih vlada. Allah Uzvišeni u suri El-Kasas kaže:

-*„Faraon se u zemlji bio ponio i stanovnike njezine na stranke bio izdjelio,"* (El-Kasas, 4)

U suri Er-Rum kaže:

-*„od onih koji su vjeru svoju razbili i u stranke se podijelili; svaka stranka zadovoljna onim što ispovijeda."* (Er-Rum 32)

Znaj da nema sumnje da su osobine upućenih sljedeće: Vjerovanje u sve vjerovjesnike, bez ikakvog razlikovanja, predanost njima i onome s čime su došli, slijeđenje istine gdje god bila, počast i poštovanje. Ako je tako, onda je dužnost iskazati počast vjerovjesničkim nasljednicima, kao što su ashabi, tabiini, učenjaci mudžtehidi, kao što su imami i njima slični, te imami sljedbenici hadisa.

Uzimanje mišljenja dijela imama, a ostavljanje ostalih, ljubav prema jednima a mržnja prema drugima, kao što radi većina slijepih učahurenih sljedbenika mezheba, nije od upute upućenih, niti osobina bogobojaznih. Iz ovoga su nastala neprijateljstva među pripadnicima različitih mezheba, tako da su u namazima pristajali samo za onima koji su njihovog mezheba. Fanatizam iz njihovog neznanja zaslijepio je njihova srca i vid.

Ima sljedbenika zablude koji su mezhebe napravili osnovom, a Kur'an se tumači na postavkama mezheba i na njega se vrši povrat tumačenjem i iskrivljavanjem. Tako postupaju samo oni poniženi, a zabludjeli su tako još više zalutali. Istinska obaveza je da Kur'an bude osnova, na osnovu kojeg se tumače mezhebi i mišljenja o Vjeri. Ono što se sa njim složi i prima se, a što se ne slaže, odbacuje se.

OSOBINA ONIH NA KOJE SE SRDŽBA IZLILA JE DA NE PRIMAJU ISTINU OSIM OD SLJEDBENIKA SVOGA PRAVCA (MEZHEBA)

Napomena: Znaj da je jedan od opisa onih na koje se izlila Allahova srdžba, da primaju istinu samo od grupacije kojoj se pripisuju. Uz to ne slijede uvjerenja koja su dužni vjerovati, kao što postupaju mnogi koji se pripisuju određenoj grupaciji u znanju ili vjeri iz reda pravnika, sufija i drugih. Oni od vjere ne prihvataju ni mišljenje ni predaju osim s čime dođe njihova grupacija, a zna se da dini-islam obavezuje apsolutno slijeđenje istine i u predajama i u mišljenjima, bez specifičnog uzimanja određene osobe, osim ako se to odnosi na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. 'Mudrost je izgubljena stvar vjernika i on je uzima gdje god je nađe'.

Mezhebska pristrasnost se uvećava u srcu određene osobe, pa je ona počne slijediti bez promišljanja i slijepo se povodeći za svojim očevima i sunarodnjacima. Ovo je sušta zabluda, jer treba gledati u mišljenje, a ne u onoga ko ga je izrekao. Alijja, radijallahu anhu, kaže: „Istina se ne prepoznaje po ljudima. Spoznaj istinu, pa ćeš spoznati i njene sljedbenike!"

Svako dobro je sadržano u slijeđenju naređenog po kojem je postupao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, Njegovi ashabi, a isto i es-selefus-salih, Allah im se smilovao. Svako zlo i zabluda sadržani su u onome što su izmislile zadnje generacije u vidu vjerskih stvari. Nema sumnje da je mezheb novotarija u Vjeri. Mezhebe su uveli namjesnici i vladari prema zahtjevima njihove politike slijedeći strasti, čuvajući svoju poziciju ili pristrasno se držeći svojih šejhova. To je poznato svakome ko čita historiju.

Velijjullah Ed-Dehlevi u knjizi 'Et-Tefhimatul-ilahijje' (1/206) kaže:„Vidiš kako obična svjetina, a posebno u dana-

šnjem dobu, u svakoj islamskoj pokrajini pridržava se jednog od mezheba prethodnika. Smatraju izlazak iz mezheba onoga koga slijepo slijede, pa makar i u jednom šerijatskom pitanju, kao izlazak iz Vjere, kao da je mezheb vjerovjesnik koji mu je poslan, i kao da je pokornost određenom mezhebu obavezna.

Prvi imami i najbolje generacije prije četvrtog hidžretskog stoljeća nisu se pridržavali jednog mezheba. Ebu Talib u knjizi 'Kutul-kulub' kaže:„ Knjige i zbirke su uvedene, kao i mišljenja na osnovu izreka ljudi, te fetve prema jednom mezhebu ljudi i uzimanje tog mišljenja i njegovo prepričavanje u svakom pitanju. Ljudi se u prijašnjem dobu nisu podučavali islamskim propisima u okviru jednog mezheba."

Obični ljudi su tada od svojih očeva i muallima učili opis namaza, vjerskog kupanja, abdesta, zekata, posta, hadždža, braka, kupoprodaje i sl., kada bi se nešto nanovo pojavilo kao nejasno. Kada bi se kod njih našla kakva nepoznanica, išli bi kod muftija, svejedno bili oni stanovnici Medine ili Kufe i postupali su prema njihovim rješenjima.

Učenjaci koji su bili poznavaoci hadisa nisu slijedili nikoga u onome što im je jasno, i to u pogledu hadisa i predaja, osim što su slijedili isključivo prenosioca Šerijata, sallallahu alejhi ve sellem. Kome ne bi bilo jasno, slijedio bi mišljenja i izreke sve dok mu ne dođe pojašnjenje. Ko je poznavao derivaciju šerijatskih tekstova iznosio bi ih pred tekstove jednog od pravnika ili njegove postavke za ono oko čega ne postoji tekst. Čak neki zabludjeli sljedbenici 'otkrovenja', u vremenu kada su se ljudi počeli pridržavati mezheba, kao što je bio **heretik Ibn Arebi**, nisu smatrali da je potrebno pridržavati se jednog mezheba.

U knjizi 'El-Futuhatul-Mekkijje' i drugima kaže: „Kada rob slijedeći ljude ograniči se na jedan mezheb smatrajući da je druge nepotrebno slijediti, taj mezheb opet neminovno mora se povratiti izvoru sa kojeg je imam uzeo svoja mišljenja. Na njemu će vidjeti kako se mišljenja svih imama uzimaju sa jednog mjesta, pa će se njegovo vezivanje za taj mezheb nužno raskinuti i donijet će propis koji kaže da se svi mezhebi slažu s obzirom na oslonac i izvorište. Neki ljudi su se pridržavali određenog mezheba kako se mase ne bi razilazile ili zbog prednosti pojedinih mezheba po dokazima, shodno nekim naznakama koje mu se pokažu u snoviđenjima i sl. Neki učenjaci velikani nisu se pridržavali jednog mezheba u djelima ili fetvama koje su izdavali drugima, kao što je Ebu Muhammed el-Džuvejni. On je napisao knjigu 'El-Muhit' i nije obavezivao slijeđenje jednog mezheba..."

Ovo šerijatsko pitanje je ljude preplašilo i podrmalo, a iz njega su nastale smutnje i pristrasnosti.

ISTINA JE DA VJEROVJESNIK, sallallahu alejhi ve sellem, NIJE OBAVEZIVAO LJUDE DA SE STRIKTNO PRIDRŽAVAJU JEDNOG MEZHEBA

Istina je da Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, nije obavezivao ljude da se drže jednog pravca i striktno jednog imama, već je obavezao njegovo, sallallahu alejhi ve sellem, slijeđenje. Ko se suprotstavi Sunnetu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, poslije njegove potvrde, njegovo suprotstavljanje se odbacuje sve dok mu se ne potvrdi drugi dokaz od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Niko ko se pripisuje Islamu nema pravo reći: 'Ja ne postupam po hadisu, već po mišljenju mog imama'. To će ga odvesti u otpadništvo, a od Allaha tražimo utočište!

Muslimanu je dužnost da razmisli o hadisima, koji su potvrđeni kao ispravni, i da ih stavi 'među svoje oči', prihvati se za njih svojim očnjacima i za njih se čvrsto uhvati srcem i rukama. Neće slušati one koji mu se suprotstavljaju u njemu. Ovo je pravi put koji se uzima kao jedan mezheb i iz njega se ne izlazi. Primjer za izlazak sa ovog puta je potiranje tabana pri abdestu, smatrati dozvoljenim privremeni brak (mut'ah), smatrati dozvoljenim opojna pića ako se konzumiraju u malim količinama, smatrati dozvoljenim domaće magarace, misliti da je zadnje podnevsko vrijeme kada sjena čovjeka postane duplo veća od njega samoga nakon pojave osnovne sjene.

Korist: Ovo su potvđena pravila kod šija koja se suprotstavljaju Islamu, temeljima i ograncima. O temi potiranja po tabanima pri abdestu pogledaj knjigu „Vesailuš-šia'h ve musderekatuha" od El-Hurra el-Amilija (1/369-383;2/22-25) O dozvoli privremneog braka pogledaj knjigu 'Tahrirul-Vesile' od El-Humejnija (2/291) i 'En-Nihaje' od Et-Tusija (489). O mišljenju da je zadnje podnevsko vrijeme kada sjena čovjeka postane duplo veća od njega samoga nakon pojave osnovne sjene, pogledaj knjigu 'Miftahul-kerameh šerhu kava'idil-Allameh' od Muhammeda El-Dževada b. Muhammeda el-Husejnija el-Amilija (1/13-25).

Muslimanu, kada tvoj interes za vjerom postane velik i ojača tvoja odluka o bogobojaznosti, nastoj da shvataš jasne tekstove Kur'ana, Sunneta, i postupke većine učenjaka iz reda ispravnih prethodnika (selefu salih). Saberi različite hadise, prati ispravne predaje u knjigama muhaddisa, pa uzmi najjače i najsigurnije.

Postizanje ovog pravca je veoma lahko, pa ti nije ništa više potrebno od 'El-Muvettaa', dva 'Sahiha', te 'Sunena' od Ebu Davuda, Et-Tirmizija i En-Nesaija. Ove knjige su poznate

i moguće ih je zadobiti u veoma kratkom periodu. Drži se te spoznaje, a ako to ne znaš, neka tvoja braća, koja su to već prethodno spoznala, pojasne ti jezikom kojim ti razumiješ. Tada nemaš nikakvog opravdanja. Allah najbolje zna.

U knjizi 'Et-Tefhimat' (1/276) stoji: „Kada onima koji sebe nazivaju učahurenim pravnicima i slijepim sljedbenicima dođe neki hadis od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, sa ispravnim lancem prenosilaca, a prihvatila ga je ogromna većina prethodnih pravnika, samo ih slijepo slijeđenje sprječava da ga prihvate.

Svi ovi bukvalisti koji negiraju postupke imama, koji su nosioci znanja i imami sljedbenika Islama, imaju neuračunljiva, prosta i zabludjela mišljenja, istina je sasvim jasna. Svjedočim u ime Allaha, da je Allah uzvišeniji i pravedniji od postupka kojim bi ljude obavezao Šerijatom, po kojem bi postupali do Sudnjeg dana, a onda ga učinio sljepilom u kojem ne razlikuju istinu i neistinu. Zapravo, Uzvišeni Allah pojasnio je i na vidjelo iznio istinu kako bi propao svaki nepokorni čovjek. Objavio je postojanu Knjigu s kojom se ne miješa govor ljudi i sačuvao je od bilo kakvog iskrivljenja. Ta Knjiga je prenesena tolikim brojem prenosioca da se oko nje ne mogu razići dva čovjeka. Svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, je dao da govori o propisima i mudrostima. Dio tih izreka se posebno proširio među ljudima po terminima ili značenjima.

Pod izrekama koje su se proširile po terminima mislim na hadis kojeg od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prenose trojica ili više ashaba. Njihovo stanje iskrenosti i bogobojaznosti je poznato. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, im je posvjedočio da su najbolja generacija. Ljude je podsticao na respekt prema njima zabranivši da ih vrijeđaju.

Zato su, s obzirom na ovu činjenicu, ovi prošireni hadisi postali mutevatiri ili su priključeni mutavatirima. Ova vrsta hadisa u svakoj tematici, kao što su fikh i sira, je u potpunoj saglasnosti bez obzira na istovjetnost ili različitost oblika predaje.

Pod proširenim predajama po značenju mislim na one predaje kojih se pridržavaju muslimani uz različitost njihovih mezheba i okolnosti. Među njima su bili predvodnici koji su se založili za pojašnjenje istinskog Šerijata koji se prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Od njih su sljedbenici Sunneta.

U pogledu šerijatskih pitanja u kojima su se potpuno složili ili djelomično razišli, pronicljivi čovjek zna da se djelomično razilaženje dešava sa svakom obaviješću koja se prenosi i koja se bilježi kroz sve decenije i stoljeća. Može se desiti da su se muslimani razišli, ali Velika skupina (Es-Sevadul-E'azam) se čvrsto uhvatila određene stvari i prekorila one koji joj se suprostavljaju. Tada se suprotstavljanje oponenata u potpunosti izuzima i ne uzima se u obzir. Onaj koji se suprostavlja ostaje skriven i uplašen, pa kada se sa njima zajedno nađe, polahko se i izvuće, ili izgovori 'tukju' držeći se prividno mišljenja većine kako bi sačuvao svoj život i imetak. Takvo oslanjanje na dokaz nije uspješno, osim putem novotarskih mezheba, a ne bi došlo do ušiju muslimana da novotar o njemu nije govorio. On je isuviše mizeran i prezren da bi se njegovo mišljenje uzelo u obzir. Ovo se nalazi u vrijednoj vjeri koja nije skrivena i za koju postoje dokazi.

Budi pravedan prema sebi, jer je vjernik onaj koji je pravedan prema sebi. Zato, da li su se naslijeđene vjere kroz sva ova stoljeća mogle realizirati i sačuvati na bolji način od onoga kojeg je Allah Uzvišeni odabrao za Mustafinu, sallallahu alejhi ve sellem, Vjeru?

Zatim, ima hadisa koje prenose pravedni prenosoci, bili ti hadisi sahihi ili haseni, a o njima su ljudi vični ovoj oblasti posvjedočili istinitost, pa makar ih obični ljudi ne poznavali. Zato ih prati i za njima se povodi. Možda se razilaženje na dva mišljenja u pravcima (tumačenja određenog hadisa) prethodno pojavilo još od ashaba i tabi'ina, pa traje do današnjeg dana. Takva mišljenja ne može niko odbaciti, pa o njihovoj različitosti uopće ne treba ni razmišljati. Ljudi govore samo o davanju prednosti jednom mišljenju i spoznaji koje je od njih sličnije temeljnim izvorima. Zato, ne izlazi iz okvira njihovih mišljenja, analogije i dedukcije, pa ćeš se suprotstaviti njihovom razumijevanju (ashaba)! Tebi je obavezno od predaja slijediti samo one koje su čvrste i jasne. Onaj ko ne shvata stepene Šerijata, ne izvršava prava svakog od dva stepena, ne pridržava se čvrsto prvog stepena, tako da onoga ko se im suprotstavlja smatra novotarem ne uzimajući drugi stepen u granicama predostrožnosti, a ni jedan učenjak se za tim ne povodi, zalutali je neznalica.

Svjedočim Allahom da nema drugog suca osim Njega i da sud pripada samo Allahu. Allah je iznad svoga Prijestolja postavio propise o obavezama, pohvalnim, dozvoljenim i pokuđenim djelima, te o haramima. Sve je to ostvareno u Najvišem društvu i iza zastora svjetlosti koji stoji na put Njegovog velikog prikazivanja. Objavio je Šerijat ljudima jezikom onoga kojeg je odabrao za poslanstvo, sallallahu alejhi ve sellem. Ko donese obavijest od nepovjerljive sobe da je određena stvar obavezna ili zabranjena, iznio je laž na Allaha:

-*„I ne govorite neistine jezicima svojim: "Ovo je dopušteno, a ovo je zabranjeno", da biste tako o Allahu neistine iznosili. Oni koji o Allahu govore neistine – neće uspjeti."* (En-Nahl, 116)

Istina je na stepenu kategoričke opredjeljenosti prema onome što je poznato kao uvjerenje koje ne prihvata

kontradiktornosti. Takvo mišljenje se upoređuje sa drugim, pa se kaže: "Oba mišljenja su prenesena od ashaba, ali nam je ovo mišljenje draže i bliže Sunnetu".

Svjedočimo Allahom da nije vjernik onaj ko nosi ubjeđenje da je Allah propisao isključivo slijeđenje nekog čovjeka iz ovog Ummeta, koji griješi a i pogađa istinu, i da mu je dužnost ono što mu taj čovjek propiše kao obavezu. Istinski Šerijat je potvrđen daleko prije dolaska određenih ljudi. Učenjaci su ga shvatili i obuhvatili, prenosioci prenijeli, a fekihi po njemu sudili.

Ljudi su se usaglasili oko slijeđenja učenjaka samo u značenju da su oni prenosioci Šerijata od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i zato što su oni znali što mi ne znamo i zaokupirali su se znanjem onako kako mi to nismo. Ali, počeli su slijepo slijediti učenjake.

Kada bi hadis bio ispravan, njegovu ispravnost muhaddisi posvjedočili i neke grupe ljudi po njemu radile, a izvjesni čovjek ne bi po njemu postupao samo zato što ga njegov predvodnik nije rekao, otišao bi u daleku zabludu. Svjedočim Allahom da je Šerijat dvostepen:

Prvi je prihvatanje osnove obaveza, izbjegavanje kategoričkih zabrana i održavanje znamenja Islama. Ovaj stepen je stroga obaveza svim ljudima, najnižim i najvišim, vladarima, namjesnicima, mudžahidima, seljacima, zanatlijama, trgovcima, robovima i slobodnim. Ovaj stepen je veoma lahak i širok. U njemu nema velikog opterećenja.

Drugi: Ko ga uzme postaje pobožnjak i dobročinitelj. Na ovom stepenu su Sunneti, adabi, predostrožnost u pogledu dunjaluka koja je prenesena od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i prvih generacija Ummeta ili se analogno odnosi na ono što je od njih preneseno.

Između ova dva stepena postoji velika razlika, a zanemarivanje te razlike je propast i neznanje. Zbog ignorisanja ove razlike pojavila se većina razilaženja među učenjacima. To se pojašnjava primjerom: Na prvom stepenu nema velikog odricanja (tj. velikog ulaganja truda), već je odricanje umjereno. Tako ovaj prvi stepen nalaže jednakost svih robova, što je očito kod Ummeta koji ne čita i ne piše i kojem je Kur'an objavljen na njegovom jeziku. Prvi stepen ne podrazumijeva sumnjičavosti koje uveliko koriste neke grupacije, prenoseći ih s koljena na koljeno, sve dok se nije pojavila jedna neispravna sekta koja isključivo u tajnosti govori o tim sumnjama, a ne odbacuje osnove. Ostale stvari se izbjegavaju bez razmatranja, a sumnje se liječe općim izrazima u koje je uvjeren svaki vjernik, a glase: 'Nije ništa isto kao On, On sve čuje i sve vidi.' Ne treba se zaokupirati nečim višim od toga. U ove okvire uveli smo mnogo znanja, ako si vičan znanju.

Zbog ovih tajni Allahova Uzvišena imena i Njegova svojstva su morala biti tevkifijje (propisi Islama koji su fiksno određeni, a za njih ne postoji posebno pojašnjenje ili mudrost. Musliman se zadržava na isključivoj spoznaji da su od Allaha, nap. prev.).

Nijednom muslimanu nije dozvoljeno da o njima govori osim onako kako ih Zakonodavac spominje, jer koristi iz njih nisu vezana niti proizilaze od njih. Zato ih je Zakonodavac zadržao za Sebe i zatvorio vrata nereda. Uzvišeni Allah je Sebe nazvao Onim Koji sve vidi, sve čuje i sve zna, a nije se nazvao onim koji osjeća 'užitak', ili koji osjeti miris.

Dozvolio je da bude nazvan svojstima smijeha, govora i silaska, ali nije dozvolio da Mu se pripišu svojstva hodanja, gladi, tuge i sna. Zabranio je da Mu se pripiše dijete ili suparnik, osim ako se prilikom obraćanja žele pojasniti suštinske činjenice. (npr. da se kaže: 'i kršćani kažu da je Mesih

sin Božiji...'; nap. prev) Treba znati da od tih činjenica nije ništa potvrđeno, a ako se pod njima ne misli na suštinska značenja, mogu se koristiti.

Međutim, Allah ima tajne u svemu što je dozvolio ili zabranio. Sve je kod Njega u određenoj mjeri. Naređivanje dobra i odvraćanje zla na prvom stepenu mora biti strogo. Na ovom prvom stepenu nema opreznosti ili posebne predostrožnosti iz bojaznosti. Na njemu se izbjegava ono za što je potvrđena zabrana. U ovom smislu razlikuje se postupak ashaba. Neki od njih su bili borci, drugi zanatlije i trgovci koji su se okupirali pitanjima života, hodeći po zemlji zadovoljivši se osnovama Šerijata. Drugi su se posvećivali ibadetu, skromnosti, uzevši drugi stepen i dobro pazeći na savršene adabe. Neki od njih su bili između ova dva stepena. Oni koji su zaokupirani ovodunjalučkim pitanjima preživljavanja, a posebno se to odnosi na robove, ropkinje, seljake i zanatlije, ne trebaju se zaokupirati više od prvog stepena, jer će im tada Šerijat postati težak i to će ih odvesti u ostavljanje i izbjegavanje Šerijata. Ova činjenica potpada pod hadis u kojem se kaže: „**Neki od vas rastjeruju ljude.**"

(El-Buhari, 702; Muslim, 466)

Stanju ovih običnih ljudi u Kur'anu i Sunnetu Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, više je posvećeno pažnje nego iznimnim ljudima. Ovi obični ljudi svoje znanje ne smiju miješati sa znanjem sufija i mutekellimina (apologetičara), nego im je dužnost ograničiti se na vanjštinu Kur'ana i Sunneta. Npr. ja se svakoj grupaciji ljudi posebno obraćam odgovorima iz knjige 'Najvišeg društva', a zatim se općenito obratim svim grupacijama ljudi.

Zato kažem potomcima šejhova koji se neopravdano identično ponašaju kao njihovi preci: Ljudi, šta vam pa ste se podijelili u skupine! Svaki čovjek je počeo slijediti svoje

mišljenje, a ostavili ste pravac kojeg je Allah objavio jezikom Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, iz milosti prema, blagosti i upute ljudi. Svaki od vas je sebi odredio imama, ljude poziva ka njemu i sebe smatra upućenim uputiteljem, a ustvari je zalutao i druge u zabludu odvodi!

Mi nismo zadovoljni sa onima koji daju prisege (bej'ate) ljudima kako bi putem njih zadobili bezvrijednu cijenu, ili kako bi ovodunjalučke koristi pomiješali sa naučavanjem znanja. Dunjaluk se ne postiže oponašanjem sljedbenika upute, a ni putem onih koji pozivaju sebi i izdaju naredbe po vlastitim nahođenjima. To su putni razbojnici, lutalice, lašci, iskušani i druge u iskušenje vode. Čuvajte se vi njih, a i oni vas!

Ne slijedite osim onoga koji slijedi Allahovu Knjigu i Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a ne one koji pozivaju ka sebi. Ne slažemo se širenjem sufijskih 'išareta' na mjestima okupljanja, a zadovoljstvo se postiže putem dobročinstva. Zar ne uzimate pouku iz riječi Uzvišenog, u prijevodu značenja ajeta:

-„*I doista, ovo je pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegova; - eto, to vam On naređuje, da biste se grijeha klonili.*" (El-En'am, 153)

Tragaocima za znanjem kažem: O neuračunljivi, koji ste zatrovani pojedinim učenjacima, okupirali ste se grčkim znanostima, gramatikom, stilistikom, misleći da je samo to znanje.

Znanje je sadržano u jasnom ajetu iz Allahove Knjige kojeg ćete naučiti sa tefsirom onoga manje poznatog, povodima objave i tumačenjima komplikovanog. Znanje je i u Sunnetu od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem,

tj., da se podučite kako je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao, uzimao abdest, obavljao potrebu, postio, obavljao hadždž, išao u džihad, kako je govorio i čuvao svoj jezik, kako se ponašao.

Zato slijedite njegovu Uputu i postupajte po njegovom Sunnetu negledajući to iz samo aspekta da su to obaveze ili propisana djela. Isto tako, naučite se koji su to temelji abdesta, namaza, nisab za zekat, nasljedstvo, dijelovi zaostavštine mrtvoga.

Podučavajte se biografiji Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i onome što podstiče na Ahiret iz priča od ashaba i tabiina, što ima svoju posebnu vrijednost. Ono čime ste se vi okupirali, i u tome pretjerali, to nisu nauke za Budući svijet, nego nauke dunjaluka. Potpuno ste se zadubili u uljepšavanje i razgranavanje određenih pravila, kako je to predstavljeno od pravnika prije vas.

Zar ne znate da je propis ono što presude Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem? Možda do jednog od vas dođe neki hadis od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, a on po njemu ne postupa govoreći „Ja postupam po mezhebu tog i tog, a ne po hadisu“. Zatim počne tražiti izlaza govoreći: „Shvatanje i presuda po hadisu pripada samo savršenim i vještim ljudima. Imamima nije bio skriven ovaj hadis, pa su ga ostavili samo iz razloga koji im se očitovao u vjeri zbog derogacije ili davanja prednosti drugim hadisima.“

Znajte da ovo nema nikakve veze sa Vjerom. Ako vjerujete u vašeg Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, onda ga i slijedite, bilo to u saglasnosti ili se suprostavljalo određenom mezhebu! Istini bi bilo na zadovoljstvo da se zaokupirate Allahovom Knjigom i Sunetom Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, na početku, a ako vam bude lahko, onda je to blagodat.

Ukoliko ne možete shvatiti, pomozite se mišljenjem prethodnih učenjaka, prema onome što smatrate najispravnijim, najjasnijim i najsuglasnijim sa Sunnetom. Ne okupirajte se pomoćnim naukama, osim da znate da su one pomoćne i da nisu zasebne.

U knjizi '**Et-Tefhimat**' (2/161-162) također se kaže:„Ko slijedi jednog od imama, a od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, do njega dođe ono što se suprotstavlja njegovom mišljenju u šerijatskom pitanju i bude uvjeren da je to preneseno na vjerodostojan način, nema opravdanja da ostavi Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis radi nečijeg drugog mišljenja. To nije postupak muslimana. Postoji bojazan da takav ne zapadne u licemjerstvo ukoliko tako bude postupao."

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: „**Slijedit ćete običaje onih prije vas pedalj po pedalj, lakat po lakat, pa kada bi oni ušli u gušterovu rupu i vi biste za njima krenuli!"Rekli smo: „Allahov Poslaniče, jesu li to židovi i kršćani?Rekao je: „A ko drugi?"**

(Buhari, 6/495-Feth, i Muslim, 16/219-Nevevi)

Istinu je rekao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jer smo vidjeli ljude iz reda slabašnih muslimana kako dobre ljude uzimaju za gospodare mimo Allaha. Njihove kaburove uzimaju za bogomolje kao što su židovi i kršćani to činili.

Vidjeli smo od njih ljude kako mijenjaju riječi sa njihovih mjesta, pa kažu: 'Dobri Bogu, a loši meni'. Tako su oni prije njih govorili: 'Neće nas peći vatra osim nekoliko dana.'

Ako upitaš Istinu, vidjet ćeš da se iskrivljavanje proširilo u svakoj grupaciji.

Sufije su iznijele navode za koje se ne zna uputa u Kur'anu i Sunnetu. Posebno se to odnosi na pitanja tevhida. Šerijat im gotovo nikada i ne naumpadne. Koliko samo kod pravnika ima stvari za koje se ne zna odakle su uzete, ako što je: pitanje uzimanje desetine iz desetine, i sl.

Sljedbenici vlastitog razuma, pjesnici, bogataši i obični ljudi obožavaju tagute uzimajući kaburove dobrih ljudi za bogomolje ili svetkovine. Dokle će se više spominjati njihova zabluda?

Učenjak **Ibnul-Kajjim** u '**I'lamul-muvekki'in**' (4/261) kaže: „Da li je obaveza običnom čovjeku da se striktno prihvati jednog mezheba ili ne? - O tome postoje dva mišljenja:

Prvo: Nije mu obaveza, što je kategorički ispravno. Obaveza je samo ono što Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, propišu. Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nisu nikome u obavezu stavili da se prihvate jednog od mezheba u ovome Ummetu i da tako u Vjeri slijepo oponaša jednog u odnosi na druge. Prve vrijedne generacije su bile čiste od ovog pripisivanja. Običnom čovjeku nije ispravan mezheb, makar ga prihvatio, jer obični čovjek nema mezheba. Mezheb je samo za one koji imaju izvjesnu sposobnost uvida i argumentiranja. Takav mora imati uvida i u druge mezhebe. Mezheb je i za onoga ko prouči knjige iz drugorazrednih pitanja iz tih mezheba, te spozna fetve i mišljenja svoga imama. Onaj ko za to nije nikako sposoban a govori da je šafija ili hanbelija i sl., neće to postati na osnovu same tvrdnje. Isto je kada bi rekao: 'Ja sam pravnik, gramatičar, pisac...', što ne bi bio samom tvrdnjom.

Zatim **Ibnul-Kajjim** pojašnjava: „Onaj koji kaže da je šafija, malikija ili hanefija i slijedi određenog imama, njegovo slijeđenje je ispravno ako ide njegovim putem znanja, spoznaje i argumentacije. Kako mu se može pripisivati onaj

ko nema znanja i udaljen je od biografije dotičnog imama, njegovog znanja i pravca? To je samo gola tvrdnja i govor koji nema nikakvog značenja. Zato je nemoguće da uzimanje mezheba za običnog čovjeka bude ispravno. Kada bi i bilo moguće, ne bi mu bila obaveza, a ni drugima. Uopće nije obaveza nijednoj osobi da uzme mezheb jednog čovjeka iz ovog Ummeta tako što će uzimati sva njegova mišljenja, a po strani ostaviti mišljenja svih drugih.

Ovo je ružna novotarija koja se našla u Ummetu. Nju nije niko zastupao od imama Islama, a oni su na najvišem stepenu, najzaslužniji za respekt i najbolje poznaju Allaha i Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da bi ljude mogli prisiliti na to. Malo udaljenije (drugo) mišljenje je od ovoga je, mišljenje onih koji kažu: 'Dužnost je običnom čovjeku da prihvati jedan od mezheba učenjaka.' Još udaljenije mišljenje od ovoga je da kaže: 'Dužnost mu je da prihvati jedan od četiri mezheba'.

Čudna li čuda! Zamrli su mezhebi ashaba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, tabiina, tabi-tabiina i ostalih imama Islama. Svi su neispravni osim mezheba četvorice imama između tolikih ostalih imama i pravnika!? Da li je ovo zastupao ili u ovo pozivao ijedan imam? Da li na ovo ukazuje ijedan termin iz njihovog govora?

Allah Uzvišeni i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, su obavezali ashabe, tabiine i tabi-tabiine onim što je bila obaveza i drugima poslije njih sve do Sudnjeg dana.

Obaveza se ne može razlikovati niti mijenjati, pa makar se mijenjao kvantitet i kvalitet izvršenja obaveze shodno moći, nemoći, mjestu, prostoru i okolnostima. To su popratne stvari za ono što su Allah i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, postavili kao obavezu.

Oni koji smatraju ispravnim da obični čovjek slijedi određeni mezheb kažu: ‘On je uvjeren da je mezheb kojem se pripisuje jedina istina. Zato nam je dužnost da ispoštujemo zahtjev njegovog uvjerenja.’ Ovo su oni rekli, a da je to ispravno, nužno bi bilo zabraniti traženje fetve od pripadnika drugih mezheba kojima se ne pripisuju, kao i zabranu uzimanja drugog mezheba pored mezheba njegovog imama, pa makar taj mezheb bio ispravniji.

U to spadaju i druge posljedične obaveze koje ukazuju na njihovu samu neispravnost i neispravnost onoga što posljedično nalažu.

Zapravo, od čovjeka se traži da kada vidi tekst od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ili prve četverice halifa, a to nema kod njegovog imama, da ne ostavi tekst i mišljenje ashaba dajući prednost mišljenju imama kojem se pripisuje.

Prema tome, ima pravo tražiti fetvu od koga hoće od sljedbenika četiri mezheba, a i drugih. Nije mu dužnost, a ni onome ko mu izdaje fetvu da se ograniči na četiri imama i to prema saglasnosti Ummeta. Isto tako, učenjaku nije obaveza da se pridržava hadisa kojeg slijede njegovi sunarodnjaci ili drugi, već kada se dokaže vjerodostojnost hadisa dužnost je po njemu raditi, bio taj hadis hidžaski, irački, šamski, egipatski ili jemenski.“ (Ibnul-Kajjim, I’lamul-muvekki’in,4/261)

Ovdje ću spomenuti neke posljedice širenja mezheba u islamskim pokrajinama, kako bi to bila pouka za onoga ko ima pameti, koji svoj sluh usmjeri i prisutan je srcem. Evo ti nešto iz historije:

Ahmed El-Mukri el-Magribi, u svojoj knjizi, ‘Nevhut-tib min gusni el-endelusir-retib’ (3/158) kaže: „Razlog iz kojeg

su stanovnici Magriba prihvatili mezheb imama Malika je sadržan u sljedećem: Stanovnici Magriba i Endelusa su prije bili na mezhebu imama El-Evzaija i stanovnika Šama, još od početka osvajanja. Za vrijeme vladavine El-Hakema b. Hišama b. Abdurrahmana, a on je treći vladar u Enedelusu iz reda Emevija, fetve su se počele uzimati prema mišljenju Malika b. Enesa i stanovnika Medine. To je bilo El-Hakemovo mišljenje i odabir sazdan na političkoj koristi. Razišli su se oko razloga koji ga je naveo na to. Većina je smatrala da je razlog bio odlazak endeluskih učenjaka u Medinu. Kada su se vratili opisali su vrijednost imama Malika, njegovo znanje i visoki ugled. Tako su odabrali njegov mezheb.

Drugi su rekli da je imam Malik pitao neke Endelužane o biografiji endeluskog vladara, pa su mu ga oni opisali. To je Malika zadivilo nasuprot tadašnjem ponašanju Abasija koje nije bilo na zahvalnom nivou. Imam Malik je tom čovjeku koji ga je obavijestio rekao: „Molim Allaha Uzvišenog da ovaj naš Harem ukrasi vašom vlašću.“ Ovo se, uz znanje o visokom položaju imama Malika i njegove vjere, pročulo do kralja Endelusa. Tako je kralj poticao ljude na Malikov mezheb naredivši ostavljanje Evzaijevog mezheba, a Allah najbolje zna. Magribski kraljevi su se usaglasili da propisi i postupci budu isključivo prema onome što je odabrao Ibn El-Kasim. Rezime bi glasio: Mezhebi su postali igračke u rukama kraljeva i njihove politike. Zato dobro razmisli!

Ako uistinu želiš saznati razloge nastanka mezheba i tarikata, onda pročitaj '**Mukaddimu**' od **Ibn Halduna**. On je to pojasnio na veoma lijep način, neka ga Allah nagradi dobrim! Rekao je da su mezhebi nastali i proširili se ili zbog tiranske politike ili zbog toga što su ambiciozni nearapi pridobili vlast.

Imam **Ibnul-Kajjim**, u knjizi, '**Igasetul-lehfan min mesailiš-šejtan**' (1/125), kaže: „Jedna od spletki šejtana je i

naređivanje da budu u jednoj odjeći, iste forme i određenog hoda, da slijede određenog šejha, izumljeni tarikat, da budu određenog mezheb... Obavezuje ih slijeđenjem svega toga kao što se slijede stroge islamske dužnosti. Oni ne izlaze iz tih okvira, a prekoravaju one koji iz njega izađu.“

Tako čini većina slijepih sljedebnika dotičnih mezheba i sljedebenika različitih tarikata iz reda sufija, kao što su nakšibendije, kadirije, suhraverdije, šazilije, tidžanije i drugi. Zato se treba dobro paziti njihovog fanatizma i slijepog oponašanja. Zaokupirali su se učenjem posebnih obreda u odnosu na Šerijat. Pristali su uz te novotarske obrede, a nisu sa islamskim pravnicima nit sa onima koji slijede vjerske činjenice. Onaj ko porazmisli o uputi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovoj biografiji, vidjet će da su potpuno suprotni postupcima ovakvih ljudi.

Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, Uputa govori o nepreopterećivanju i nevezivanju za ono što Gospodar nije naredio. Između Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, Upute i njihovih postupaka je ogromna razlika.

Ako želiš saznati kako su nastali ovi različiti mezhebi suprotni Islamu, koji su razjedinili muslimane, pročitaj knjigu ‘**Igasetul-lehfan min mesailiš-šejtan**’, a posebno zadnji dio ove knjige. Tu su pojašnjenja o podvalama Ibn Sinaa, En-Nesira et-Tusija, abidijja, fatimijja i dr..

Korist: Nema razlike između **abidija** i **fatimijja**. Oba naziva ukazuju na nasljednike Abdullaha b. Mejmuna el-Kaddaha b. Disana el-Bevnija. Sebe su nazvali **fatimijjama** kako bi prikrili svoj **šiizam**.

Skrivali su čisto nevjerstvo. Njihova država je bila medžusijska, a između njih i Alul-Bejta nije bilo nikakvog

srodstva. Tome svjedoče povjerljivi historičari kao što je El-Bakillani, Ibn Hazm, Ibn Hilkan, Ibn Hadžer.

Es-Sujuti u knjizi 'Tarihul-hulefa' (524) kaže:„**Pogana abidijska (fatimijska-šitska) država.**" **Ez-Zehebi** opisujući abidijske vladare kaže: „Bilo ih je četrnaest zaostalih, a ne naprednih". Njihova država je nestala u šestom hidžretskom stoljeću, a i do danas ima njihovih ostataka koji obožavaju El-Hakima bi emrillah, a to su Druzi na području Šama.

Općenito, neprijatelji Islama žele izmijeniti Islam razjedinjavanjem njegovih sljedbenika na mezhebe i tarikate.

Imam **Šihabuddin Abdurrahman**, poznat kao **Ebu Šame** (umro 665.h.g.) u knjizi '**El-Muemmel li reddi ilel-emril-evvel**' (1/10) kaže: „**Ljudi su se zadovoljili od kur'anskih nauka učenjem njegovih sura, prenošenjem kiraeta, a zaboravili su na spoznaju njegovog tumačenja, značenja i izvlačenja propisa iz njega. U pogledu hadiske nauke ograničili su se na preslušavanje pojedinih knjiga pred izvjesnim šejhovima koji su veće neznalice od samih njih. Neki su se zadovoljili umnim otpadom pojedinih ljudi i njihovim ideologijama, te prenošenjem od sljedbenika mezheba. Neki znalci su upitani o značenju mezheba, pa su odgovorili: 'Mezheb to je izmijenjena vjera.**

Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„*obraćajući Mu se predano! Bojte se Njega i obavljajte molitvu, i ne budite od onih koji Mu druge ravnim smatraju,*

od onih koji su vjeru svoju razbili i u stranke se podijelili; svaka stranka zadovoljna onim što ispovijeda." (Er-Rum, 31-32)

I pored toga nekima se priviđa da su poglavari učenjaka, a kod Allaha i kod pravih učenjaka su najveće neznalice."

Također, u istoj knjizi (1/15) kaže: „Četiri mezheba su poznata, a drugi se odbacuju. Interesi većine, osim malog broja, njihovih sljedebnika su bili ograničeni, pa su počeli slijepo slijediti, a zna se da je slijepo lsijeđenje drugih ljudi mimo Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, haram. Zapravo, izreke njihovih imama su postale na stepenu dva izvora. Tako Uzvišeni kaže, u prijevodu značenja ajeta:

-„*Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina, a naređeno im je da se samo jednom Bogu klanjaju, - nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje oni Njemu ravnim smatraju.*"

(Et-Tevbe, 31)"

Pisac ovih riječi Ebu Abdulkerim je Ebu Abdurrahman Muhammed Sultan El-Ma'sumi kaže: „Ovo je posljednje što sam imao namjeru sabrati u pogledu šerijatskog pitanja slijepog slijeđenja mezheba koje je meni postavljeno sa Dalekog istoka iz Japana. Zadovoljio sam se sa ovim, jer kap ukazuje na more, a Allahu, Azze ve Dželle, se upućuje dova da time okoristi Svoje robove u svim krajevima i da ga učini iskrenim radi Njegovog Lica, te razlogom za postizanje Dženneta sa blagodatima. Ovo je napisano u Allahovom Sigurnom Gradu (Mekki) u mojoj kući koja se nalazi u sokaku 'El-Buharijje' u blizini El-Mesdžidul-Harama, 15. muharrema 1358.h.g.

Naš posljednji poziv je:

-„***Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako ga predstavljaju oni!***
i mir poslanicima
i hvaljen neka je Allah, Gospodar svjetova!"
(Es-Saffat, 180-182)

Knjige u izdanju *Mektebetu El Guraba* :

- ***KOMENTAR OTKLANJANJE SUMNJI***
  Šejh Muhammed Salih El Usejmin

- ***SVJETLOST SUNNETA I TAMA BID'ATA***
  Dr. Seid El Kahtani

- ***SVJETLOST IMANA I TAME NIFAKA***
  Dr. Seid El Kahtani

- ***Jusuf Kardavi NA VAGI ŠERIJATA***
  Šejh Sulejman Salih El Harraši

- ***LJUBAV PREMA POSLANIKU s.a.v.s.***
  Abdurreuf Muhammed Usman

- ***DA LI JE MUSLIMAN OBAVEZAN DA SLIJEDI JEDAN OD ČETIRI MEZHEBA***
  Muhammed Sultan El Ma'sumi

- ***ČUVANJE ČEDNOSTI***
  Šejh Bekr Ebu Zejd

- ***PUT ISTINE I PUTEVI ZABLUDA***
  Grupa autora